

Աղա Մաթոս

1709 թ. սեպտեմբերի 13-ի իրիկնամուտին¹ Լիվոռնոյի հայկական եկեղեցու բարերար եւ հիմնադիր Աղա դի Մաթոսը² դուրս եկաւ Սուրբ Կողմաս եկեղեցուց, որտեղ իր սովորոյթի համաձայն մասնակցում էր երեկոյեան պատարագին: Նրան, սակայն, վիճակուած էջր ապահով տուն վերադառնալ. դանակի տասնութ հարուածներէ ենթարկուելով՝ սպանուեց իր «վրացի»³ Բեջան անունով ծառայի կողմէ:

մից: Միայն յաջորդ օրը՝ վաղ առաւօտեան, անցորդները յայտնաբերեցին Աղայի մարմինը եւ այն տեղափոխեցին տուն: Ենթադրաբար, Բեջանը վրէժխնդիր էր եղել Աղայից, քանի որ վերջինս հեռացրել էր նրան Լիվոռնոյի հայկական նորակառոյց եկեղեցու շինարարութեան վերակացուի պաշտօնից:

Աղայի ողբերգական մահուանը յաջորդեցին նրա ընտանիքի՝ Լիվոռնո ուղեւորուելու, այնուհետեւ դատական քաջբռնկների միջով անցնելու երկարատեւ գործընթացները⁴:

դագրութիւն Սիւնեաց աշխարհի, Վենետիկ, Ս. Ղազար, 1893, էջ 452): Բեջանի անունը բազմիցս նշուած է Ֆլորենցիայի պետական արխիւում պահուող Լիվոռնոյի հայկական եկեղեցու թղթերում (տե՛ս «Documenti Armeni», Acquisti e Doni, Archivio di Stato di Firenze, Buste 123, N 74, 98)՝ Վենետիկում եւ Լիվոռնոյում ապրող յայտնի այլ հայ վաճառականների անունների կողքին:

4 Մ. Վ. Ուղուրլեան, Պատմութիւն հայոց գաղթականութեան... էջ 84-85. Ստեփաննոս Գիւլէր Ազոնց, Աշխարհագրութիւն չորից մասանց աշխարհի, հատոր Գ, Վենետիկ-Ս. Ղազար, 1802, էջ 39: Բեջանի՝ եկեղեցու շինարարական աշխատանքների վերակացու լինելու փաստը նշուած է նաեւ Աղայի դէմ դատական գործի արձանագրութիւններում՝ Osservazioni Di Fatto Del Dottore Jacopo Ciocca Per Servire di Risposta all' Dissertazione In Liburnen. Fabricae Seu Redditionis Rationis dell' Illustrissimo Signor Avvocato Carlo Niccolo Villani Fatta Per l' Illustrissima Nazione Armena Contro gl' Illustrissimi Signori Eredi Age di Mathus Che Su Pubblicata il Di Primo Decembre 1749. In Lucca MDCCXLIX Nella Stamperia di Filippo Maria Benedini Con Licenza de' Superiori (տե՛ս Archivio Storico della S. Congregazione de Propaganda Fide, Fondo Scritture riferite nei Congressi, Armeni, vol. 11, ff. 900-968): Բեջանի անունը նշուած է որպէս աշխատող, ով ստացել է 1600 պէցցէ իր կատարած աշխատանքի դիմաց: Դատական գործընթացի արձանագրութիւնները տպագրուել են

1 Մ. Վ. Ուղուրլեան, Պատմութիւն հայոց գաղթականութեան եւ շինութեան եկեղեցուց անցայ ի Լիվոռնոյ քաղաքի, Վենետիկ, 1891, էջ 102-103:
2 Մեզ հասած հայերէն եւ լատինատառ սկզբնաղբիւրներում Աղա Մաթոսի անունը գրուած է Աղա Մաթոս, Աղա Մատթոս, Աղա Մաթոս եւ այլ տարբերակներով: Լատինատառ սկզբնաղբիւրներում վերջինիս անունը հիմնականում նշուած է Մաթոս ձեւով: Այս հրատարակման մէջ մենք որդեգրել ենք Աղա Մաթոս տարբերակը՝ հիմք ընդունելով ինչպէս մեզ հասած ֆելդհանկային ինքնագիր մի քանի փաստաթղթերը, այնպէս էլ ստորեւ հրատարակուող Հաշուեմատեանի յիշատակումները: Խոջա Միմասի եւ իր եղբայրների կողմից Աղային ուղղուած մօտ չորս տասնեակ անետարական անամակներում, որոնք պահուած են Ֆլորենցիայի պետական դիւանում, Խոջա Միմասն Աղային դիմում է Աղա Մաթոս ձեւով: Աղայի ձեռագրով գրուած փաստաթղթերը տե՛ս օրինակ, Documenti Armeni, Acquisti e Doni, Archivio di Stato di Firenze, Busta 123, N 40, N 51 եւն:
3 Ենթադրելի է, որ Բեջանն ազգութեամբ ոչ թէ վրացի էր, այլ՝ վիրաբայ: Պատել Չոբանեանը, քննարկելով ԺԷ.-ԺԸ. դարերի աղբիւրներում «վրացի» բառի օգտագործումը, մէջբերում է տասնեակ աղբիւրներ, որ վիրաբայերն անուանում են վրացի (տե՛ս Պատել Չոբանեան, Վրացական ուղեգրութիւնները եւ նրանց տեղեկութիւնները հայերի մասին: XVIII դ. -XIX դ. 1-ին քառորդ), Երեւան, էջ 24-26): Միախառնուած է. Ղեւոնդ Ալիշանը Բեջանին ներկայացնում է որպէս Աղայի ծառայ Փարսաթանի որդի՝ Միրիշան անունով (տե՛ս Լ. Ղեւոնդ Ալիշան, Սիւսկան, Տե-

Աղա Մաթոսը, ով Լիվոռնոյի եւ Վենետիկի հայ համայնքներում ճանաչուած էր որպէս բարերար եւ թանկարժէք քարերի յաջողակ վաճառական, սերում էր Ղաբաբաղի հեռաւոր գիւղերից մէկից գաղթածների ընտանիքից: Տասնեօթներորդ դարի սկզբին Շահ Աբասի տեղահանումների արդիւնքում ներկայիս Լեռնային Ղաբաբաղի տարածքում գտնուող Հաթերք գիւղից Իրան տեղափոխուած եղբայրներ Օղլան Քեշիշը եւ Ղալաբեկը⁵ հազիւ թէ պատկերացնէին, որ իրենց ժառանգներից Աղա դի Մաթոսը օրերից մի օր հնարաւորութիւն կունենայ յարաբերուելու Արեւ-

արքայ Լուի ԺԴ-ի, Հոռմի Պապի եւ ժամանակի այլ ակնառու անձանց հետ⁶:

Աղա Մաթոսը որպէս գործակալ

Աղա Մաթոսը Նոր Զուղայի հայ վաճառականական ցանցի վառ ներկայացուցիչներից էր: Նոր Զուղայի առեւտրական կապիտալի եւ ԺԷ.-ԺԸ. դարերում վերջիններիս՝ հարաւարելեան Ասիայից եւ յատկապէս Հնդկական ենթամայրցամաքից մինչեւ միջերկրածովեան աւազան ընկած մենաշնորհային առեւտրական դերի մասին գիտական գրականութիւնը վերելք ապրեց վերջին մի քանի տասնամեակներում: Վերելքը հիմնականում պայմանաւորուած էր Մատենադարանի աշխատակիցներ Լեւոն եւ Շուշանիկ Խաչիկեանների, ինչպէս նաեւ Յակոբ Փափազեանի եւ նրանց գիտական թիմերի աշխատասիրութեամբ 1980-ականների կէսերին եւ 1990-ականներին լոյս տեսած Յովհաննէս Տէր-Դաւթեանի, Շահվելու որդի Սարգսատի, ինչպէս նաեւ Հազարեան առեւտրական ընկերութեան հաշուեմատեանների տպագրութեամբ: Սոյն ակնարկի նպատակն է առաջին անգամ լոյս աշխարհ բերել վերոնշեալ հաշուեմատեանների օրինակով մի փոքրիկ հաշուեմատեան կամ տոմար, որը պատկանում է ԺԷ. դարի երկրորդ կէսին եւ ԺԸ. դարի առաջին կէսին Սեֆեան Իրանում գործող Մինասեան առեւտրական ընտանիքի գլուխ Խոջա Մինասի եւ

գրքովով, եւ այս յղումն օրինակն այժմ պահուած է Հոռմի Հաւատաստիտ Ժողովի դիւանում: Այն տպագրուել է անմիջապէս Աղայի ժառանգների եւ Լիվոռնոյի հայ համայնքի միջեւ դատական գործի ասարտից յետոյ՝ 1749 թ.:
5 Աղա Մաթոսի տապանաքարի արձանագրութեան մեջ պարզ նշուած է, որ վերջինս «Հայոց Արեւելից կողմանցից» էր՝ Արցախ-Ղարաբաղի մէջ իրական ընտանիքից, Օղլանքեշիշեան ազգանունով: Հաթերք գիւղի գերեզմանոցում է գտնուող Ղալաբեկի տապանաքարը, թուագրուած 1611 թ.: Հնարար է, որ Ղալաբեկն Իրանից վերադարձել էր Հաթերք, իսկ վերջինիս եղբայրն ու ընտանիքը մնացել էին Իրանում (տե՛ս Ս. Գ. Բարխուդարյան, Դիւան հայ վիմագրութեան, Արցախ, հտ. 5, Երեւան, 1982, էջ 131: Աղայի ծագման մասին տե՛ս նաեւ Mesrop Owl'owrlean, Storia Della Colonia Armena di Livorno e Della Construzione Della Sua Chiesa. Presentazione, Traduzione e Note Alessandro Orongo (Livorno: 1990), 72-78, 80, 85, 90; Առաքել Դարիժեցի, Գիրք պատմութեանց, Վարդապատ, 1884, էջ 17: Աղայի ինչպէս լատիններէն այնպէս էլ հայերէն տապանագրի հրատարակութիւնը տե՛ս Ս. Գ. Ազոնց, նշ. աշխ., էջ 40-41: Այստեղից էլ մեջբերում ենք տապանագրի հայերէն տեքստը.
«Այս է դամբարան Թարվեզոյ Պարոն Աղային Ի գարմէ իշխանաց Աղուանից Օղլանքեշիշեանց Գեղեցկաշէն տաճարի կառուցողի Որ փոխեցաւ ի մահուանէ ի կեանս ի թուականիս հայոց ՌԾՄԸ. ի սեպտեմբերի Գ. Յամի հասակի իւրոյ ՀԴ»:

6 Լիվոռնոյի հայկական եկեղեցու եւ հայ համայնքի մասին տե՛ս օրինակ, Gli Armeni a Livorno l'Intercultura di Una Diaspora, Interventi nel Convegno «Memoria e Cultura Armena Fra Livorno e l'Oriente», ed. G. Giacomo Panessa e Massimo Sanacore (Archivio di Stato di Livorno, 2006; Lucia Frattarelli Fischer, Les Arméniens à Livourne, in Roma-Armenia, ed. Claude Mutafian (Rome: De Luca, 1999), էջ 298-302: Հմմտ. նաեւ նոյնի Per La Storia dell'Insediamento Degli Armeni a Livorno Nel Seicento, in Gli Armeni Lungo le Strade d'Italia, Atti del Convegno Internazionale (Torino, Genova, Livorno, 8-11 March, 1997), էջ 23-41:

վերջինիս գործակալ՝ Ադա Մաթոսի գործունեությունը:

Ադայի վերաբերեալ հասանելի արխիվային փաստաթղթերը մատնանշում են, որ վերջինս գլխավորապես ներգրավված էր ադամանդի եւ թանկարժէք քարերի, այդ թւում՝ ադամանդի, ռուբինի, զմրուխտի, մարգարտի, ագաթի եւ բազմաթիւ այլ քարերի առեւտրում: Վաղ արդի շրջանում հայերի ներգրավումը ադամանդի եւ թանկարժէք քարերի համաշխարհային առեւտրի մեջ, նշանակում էր, որ վերջիններս, թէկուզ եւ մասնակիորէն մասնակցում էին նաեւ արեւելասիական քարերի եւ փոխարէնը՝ միջերկրածովեան մարջանի՝ դէպի Հնդկաստան տեղափոխման մեջ⁷: Ադայի ապրանքների ցուցակը ներառում էր տարբեր մաքրութեան, ձեւի եւ գոյների ադամանդներ, որոնցից ամենամեծը 233-կարատանոց անգոյն, բծով ադամանդ էր⁸:

7 Սեպուր Ապրանեանի անդրադարձը Խոջա Միսաեանների առեւտրական ընկերութեանը տե՛ս Sebouh Aslanian, *From the Indian Ocean to the Mediterranean: Circulation and the Global Trade Networks of Armenian Merchants from New Julfa/Isfahan, 1606-1747* (Berkeley: University of California Press, 2011), էջ 159-164:

8 Տե՛ս օրինակ, Gedalia Yegorov, *Diamonds and Coral: Anglo-Dutch Jews and Eighteenth-Century Trade* (Leicester: Leicester University Press, 1978); Francesca Trivellato, *Familiarity of Strangers: The Sephardic Diaspora, Livorno, and Cross-Cultural Trade in the Early Modern Period* (New haven, CT: Yale University Press), էջ 224-250:

9 Ադամանդի՝ վաղ արդի շրջանում կարատով, ինչպէս նաեւ ութիով չափելու մանրամասների մասին վկայում է Միսաեան առեւտրական ընտանիքի անդամ Ադամալ Խոջա Միսաեանն իր անտիպ աշխատութիւնում (տե՛ս Խոջա Ադամալ Միսաեան, Ռոդի Սաֆրազի, *Յադագու վաճառականութիւն ուսանելոյ խրատ յոյժ պիտանի եւ օգտակար*՝ Երեւանի մատենադարան, ձեռ. 5994 (այս բնագիրը եւս պատրաստել ենք ֆրանսերէնէն): Հմմտ. նաեւ Jean-Baptiste Tavernier, *Travels in India*, Vol. 2, (London: Macmillan and Co., New York, 1889.), xi-xii.

Ադա Մաթոսն իր վաճառականական կենսագրութիւնը սկսել էր որպէս կոմենդա-գործակալ¹⁰ աշխատելով Միսաեան առեւտրական ընտանիքի համար: Սակայն երբ 1679 թ. կոմենդա պայմանագիր է կնքուում Խոջա Միսաի եւ Ադա Մաթոսի միջեւ, վերջինս ամենայն հաւանականութեամբ դառնում է Միսաեան ընտանիքի մշտական ներկայացուցիչը Տոսկանայում: Հաշուեմատեանում տեղ գտած գործառնութիւնները ներառում են 1679-ից մինչեւ 1693 թ. ընկած ժամանակահատուածը, երբ Ադա Մաթոսն արդէն չէր ճանապարհորդում, այլ ընդունում-ստանում էր Միսաեան ընտանիքի այլ գործակալների բերած ապրանքները Տոսկանայում եւ Վենետիկում:

Միսաեան առեւտրական ընտանիք

Առեւտրական ընտանիքի մոզելն ընկած էր Նոր Զուղայի հայ առեւտրական ցանցի սրտում՝ իրենից ներկայացնելով հիմնական դրամական կապիտալի պահպանման եւ շրջանառութեան աղբիւր: Առեւտրական ընտանիքի շուրջ էր նաեւ

10 Կոմենդայ պայմանագիրն ու կոմենդայ գործակալների ինստիտուտը սերտորէն կապուած էին հայ առեւտրական ընտանիքների հետ եւ խիստ կարեւոր էին դրանց արդիւնատէր գործունէութեան համար: Կոմենդան ուներ իսլամական եւ միջերկրածովեան արմատներ, որոնք սկիզբ են առնում դեռեւս վաղ միջնադարից: Կոմենդան պայմանագիր էր, մեր պարագայում, երկու անձանց միջեւ, որոնցից մէկը՝ խոջան, հիմնական կապիտալի տէրն էր, իսկ միւսը՝ գործակալը, ով վարձում էր խոջայի կապիտալը շրջանառելու եւ շահոյթ ստանալու համար: Այս պարագայում կոմենդայ պայմանագիրը Խոջա Միսաի եւ Ադա Մաթոսի միջեւ էր, եւ Ադա Մաթոսը գործակալն էր: Միջնադարեան կոմենդայի, որս ծագման, զարգացման եւ շուրջայական առեւտրական ցանցում ընդգծուած կապի մասին մանրամասն տե՛ս Սեպուր Ապրանեան, *Աշխատ. էջ 121-149*:

կազմակերպուում Նոր Զուղայի առեւտրական գործառնութիւնների զգալի մասը¹¹:

Միսաեան առեւտրական ընտանիքը Նոր Զուղայի ամենաազդեցիկ երեք ընտանիքներից մէկն էր, ովքեր ներգրավուած էին ադամանդի եւ թանկարժէք քարերի առեւտրի մէջ Շեհրիմանեանների եւ Գերաք-Միրմանների¹² հետ մէկտեղ:

Ի տարբերութիւն միւս երկու ընտանիքներից, Միսաեաններն իրենց ակտիւ առեւտրական գործունէութեան մեծ մասն անցկացրել են Սեֆեանում Իրանում եւ Հնդկաստանում: Ընտանիքի նահապետը Փանոսի որդի Խոջա Միսաան էր, ում վաղ կեանքի մասին ոչինչ յայտնի չէ: Նոր Զուղայի Սուրբ Ամենափրկիչ վանքի դի-

11 Այս մասին ավելի մանրամասն տես Սեպուր Ապրանեանի յօդուածը Զուղայի առեւտրական ընտանիքների եւ համաշխարհային առաջին հաւաքական դրամապիսային՝ արեւելահնդկական ընկերութիւնների համեմատութեան մասին, Sebouh Aslanian, *Julfa Merchants and European East India Companies: Overland Trade, Protection Costs, and the Limits of Collective Self-Representation, Mapping Safavid Iran*, ed. Nobuaki Kondo, *Studia Culturae Islamicae* No. 105, Fuchu, Tokyo, 2015, էջ 189-222: Առեւտրական ընտանիքի՝ որպէս Նոր Զուղայի առեւտրա-տնտեսական կեանքի կազմակերպման մասին տե՛ս նաեւ Edmund Herzig, *The Family Firm in the Commercial Organization of the Julfa Armenians*, - *Études Safavides*, ed. I. Calmard. Paris and Tehran: Institut Français de Recherche en Iran, 1993), 287-304; Շուրջանիկ Խաչիկյան, *Նոր Զուղայի հայ վաճառականութիւնը եւ նրա առեւտրատնտեսական կապերը Ռուսաստանի հետ 17-18-րդ դդ.*, Երեւան, 1988:

12 Օեֆրիմանեանների մասին տե՛ս Sebouh Aslanian, *From the Indian Ocean...*, էջ 149-158: Օեֆրիմանեանների՝ թանկարժէք քարերի առեւտրի մէջ ներգրավուածութեան մասին տե՛ս Evelyn Korsch, *The Scerimans and Cross-Cultural Trade in Gems: The Armenian Diaspora in Venice and Its Trading Networks in the First Half of the Eighteenth Century*, - *Commercial Networks and European Cities, 1400-1800*, ed. Andrea Caracausi and Christof Jeggle (Routledge, 2014), էջ 223-239, 293-298. Միսաան եւ Օեֆրիմանեան գերդաստանների մասին տե՛ս նաեւ Մ. Ուղտըլեան, *Աշխատ.*, էջ 199-211:

ւանից մեզ է հասել Խոջա Միսաի կտակը, գրուած 1700 թ.¹³: Խոջա Միսաան ունէր հինգ որդի՝ Քանան, Սեթ Ադա, Սաֆրազ, Էլիազ եւ Էմնիազ անուններով: Առաջին երկուսը փոխարինել են Խոջա Միսաի նորակա ընկերութեան տնօրէններ վերջինիս մահից յետոյ:

Երբ 1747 թ. Միսաի միակ կենդանի որդի Էմնիազը հրկիզուեց Նազիր Շահի հրամանով, նրան փոխարինելու եկաւ Միսաի եղբորորդի Խոջա Ադամալ Միսաեանը¹⁴ (Որդի Սաֆրազի), ում գրչին է պատկանում, «Յաղագս վաճառականութիւն ուսանելոյ խրատ յոյժ պիտանի եւ օգտակար» Մատենադարանում պահուող անտիպ աշխատանքը մարգարտի եւ այլ թանկարժէք քարերի մասին: Այս ձեռնարկը եւ մեծամասամբ երբեւէ չուսումնասիրուած այլ արխիվային փաստաթղթերը վկայում են այն մասին, որ այս ընտանիքը ներգրավուած էր ադամանդի, թանկարժէք քարերի, մուշկի, հարաւարեւելասիական տարբեր գործուածքների համաշխարհային մասնագիտացուած առեւտրի մէջ:

Հաշուեմատեանը

Մեզ հասած առաջնային եւ ամենակարեւոր արխիվային աղբիւրը, որը լոյս է սփռում Ադա Մաթոսի եւ Միսաեան առեւտրական ընկերութեան մասնագիտական գործունէութեան վրայ, Վենետիկի Կոներ թանգարանում (*Museo Civico e Raccolta Correr di Venezia*, P.D. 66.c Համարի տակ) պահուող Հաշուեմատեանն է: Այն շագանակագոյն կաշեկազմ տետրակ է՝ 54 սմ երկարութեամբ եւ 23 սմ լայնու-

13 Խոջա Փանոսի որդի Միսաի կտակը տե՛ս Դիւան Ա. Ամենափրկիչ վանքի, Զանազան ճիւղերով գրութիւններ, Պահարան 1, Կտակներ, Նոր Զուղա, 28/ԺԳ, ձեռագիր N 19:

14 Տե՛ս Sebouh Aslanian, *From the Indian Ocean...*, էջ 161:

Թեամբ¹⁵: Բաղկացած է 12 ծալուած թերթերից, որոնցից վերջինի վրայ կայ ժամանակի ակնառու հայ վաճառականների եւ հոգեւորականների ութ կնքադրոշմ: Կնիքներից երկուսը կրկնուում է բոլոր համարակալուած թերթերի վերեւում: Կրկնուող կնքադրոշմներից մէկը արաբատաւ է եւ պատկանում է Մահտեսի Մատուր դի Ղեւոնդին (կնքադրոշմը غواند طفل اسودود): Հաշուեմատեանին կից որպէս յաւելում գրուած է յետագայի (ԺԹ դարի) երկու գրութիւններ, որոնցից մէկը հաշուեմատեանի իտալերէնով կարճ նկարագրութիւնն է՝ ստորագրուած Մատուր դի Գեղէնի եւ Սարհատ դի Մուրադ Շեհրիմանի կողմից: Միւսը նոյնպէս ձեռագրի իտալերէն բացատրութիւնն է՝ ստորագրուած Սուրբ Ղազարի Մխիթարեան միաբան Յ. Իսաւերդեանցի կողմից 1862 թ. յուլիսի 21-ին¹⁶: Պէտք է նշել, որ սոյն հաշուեմատեանը

նր մեզ հասել է մէկ օրինակով եւ բնագրի վկաների կնքադրոշմներով ու ստորագրութիւններով վաւերացուած կրկնօրինակն է, հաւանաբար՝ պատրաստուած Աղա Մաթոսի մահից յետոյ բացուած դատական գործին ներկայացնելու նպատակով:

Բնագիրը, որն ըստ հաստատող վկաների՝ գրուած է եղել Խոջա Մինասի ձեռագրով, հաւանաբար չի պահպանուել, կամ տեղակայութիւնը մեզ յայտնի չէ: Բնագրի կրկնօրինակը ստորագրութիւններով ու կնքադրոշմներով վաւերացուել է ութ վկաների եւ ժամանակի էջմիածնի կա-

Բ

Al Signore Cav.re Lazari,

Credo sarebbe inutile scrivere a lungo sopra il presente manoscritto, di cui il contenuto e' gia' spiegato brevemente sulla prima carta, in lingua italiana, e di uni ne ricavo qua una copia:

Agga' figlio di Mattus, o sia Matteo ha ricevuto Effetti dal Signore Minas suo Capitalista per portare a vendere altrove per conto del Capitale in Tauris primo Settembre 1679.

Copia autenticata del Libro Originale tenuto dal Signore Minas Capitalista di Agga' figlio di Matteo di Tauris.= E li due sigilli sono delli due Testimonii sottoscritte, che affermano che tutto e' stato copiato dal Libro tenuto dal Signore Minas Capitalista di dello Agga di Matteo di Tauris sua Patria il quale mari in Livorno, gia' molti anni sono. Zattur di Gedeon riconosce, e Sigillo' la Carta.

Sarat di Murat Sceriman riconosce, e Sigillo'

In tutte le pagina non si hatta che degli effetti ricevuti, dei quali sarebbe inutile farne sigilli di Testimonii che attestano delli autenticita' della Copia, e dei quali il principale e quello del patriarca i Catolico Genle Armeno, di cui eccone la traduzione:

Jo Don Alessandro Catollico di tutti gli Armeni vidi questo proprio Libro che era il proprio manoscritto di Cogia' Minas; che io? conosco valido; questa copia era giasta, ho sigillato alla fine del Libro.

Sequono poi gli altri nove sigilli nello stesso senso, e quasi tutti con simili parole.

Gli effetti che trottari nel Libro sono gioiie di ogni sorte.

S. Lazzaro li 21 Luglio.1862.

P. G. D.r Issaverdenz

15 Յատուկ եւ խորին շնորհակալութիւն եմ յայտնում իմ դոկտորական թեզի ղեկավար, UCLA-ում Ռիչարդ Յովհաննիսեանի անուան ամբիոնի վարիչ Սեպուհ Ապամեանին ուշադրութիւնս այս հաշուեմատեանի վրայ սեւեռելու, ինչպէս նաեւ իր սեփական թուային տարբերակն ինձ տրամադրելու համար: Առանց վերջինիս մասնագիտական աջակցութեան, այս աղբիւրի տպագրութիւնն անհնար կը լինէր:

16 Ստորեւ բերում ենք այդ երկու բնագրերը.

Ա

Agga' figlio di Mattus, o sia mattos ha ricevuto Effetti dal Signore Minas suo Capitalista' per portare a vendere altrove per conto del Capitale in Tauris primo Settembre 1679.

Copia autenticata del Libro Originale tenuto dal Signore Minas Capitalista di Agga' figlio di Matteo di Taurish.

E li due Sigilli sono dalli due Testimonii sottoscritti, che affermano che tutto e' stato copiato dal Libro tenuto dal Signore Minas Capitalista di detto Agga' di Matteo di Tauris sua Patria, il quales mori in Livorno, gia' molti Anni Sono.

Zattur di Gedeon riconoscerà Sigillo' la carta Sarat di Murat Sceriman riconosce e Sigillo.

Թողիկոս Աղեքսանդր Ա Ջուղայեցու կողմից (1706-1714), ում կլոր եւ քառանկիւն կնքադրոշմները գտնուում են վերջին՝ ԺԹերթի վրայ:

Հաշուեմատեանը պատկանում էր Մինասեան առեւտրական ընկերութեան ղեկավար Խոջա Մինասին եւ միեւնոյն ժամանակ վերջինիս, որպէս կապիտալի տիրոջ, եւ նրա գործակալ Աղա Մաթոսի միջեւ կոմենդա-պայմանագիր էր: Այս տոմարը կամ հաշուեմատեանը, որը սկսել է լրացուել 1679 թ., պարունակում է հաշուապահական գրառումներ, ապրանքների ցանկ, այդ թւում՝ տարբեր գործուածքների, համեմունքների, բայց առաւելապէս անգոյն եւ ղեղին ազամանդների, փիրուզի, մարգարտի, լազուրիտի, ուռբինի, զմրուխտի եւ այլ թանկարժէք քարերի, որ Աղա դի Մաթոսը եւ միւս տասնեակ գործակալները պէտք է տանէին Սեֆեան Իրանից եւ Հարաւարեւելեան Ասիայից Իզմիրով Ստամբուլ, այնուհետեւ վաճառէին «Ֆուսկատանում» (Եւրոպայում), հիմնականում՝ Վենետիկում եւ Լիվոռնոյում: Ինչպէս նշուեց, հաշուեմատեանում ներառուած գործառնութիւնները վերաբերում են 1679-1693 թթ. ընկած ժամանակահատուածին: Առեւտրական մօտ քառասուն գործառնութիւնները կարելի է դասակարգել ըստ տարիների: Տասներեք տարուայ ընթացքում Աղա Մաթոսին, որպէս Մինասեան առեւտրական ընկերութեան գործակալի կամ մշտական ներկայացուցչի, ապրանքներ են հասցնում Մինասեան ընտանիքի մօտ քսան գործակալներ, որոնք հիմնականում ճանապարհորդում էին Իրանից՝ Թաւրիզից եւ Նոր Ջուղայից, ղէպի Կ.Պոլիս եւ Իզմիր, մասնակիօրէն առեւտուր անում տեղում, այնուհետեւ ուղեւորում Իտալիա՝ Լիվոռնոյ կամ Վենետիկ: Գործակալների շար-

քում էին նաեւ Աղա Մաթոսի եղբայր Մելքումը, նրա որդի Գալուցը եւ ուրիշներ¹⁷:

Ապրանքների առաջին մասնաբաժինը Աղային Լիվոռնոյ կամ Վենետիկ է ուղարկուում 1681 թ. սեպտեմբեր 8-ին Խոջա Մինասի կողմից: Քանի որ վերջինիս եւ Աղայի միջեւ պայմանագիրը կնքուել էր եւ ուժի մէջ մտել դեռեւս 1679-ին, մենք ենթադրում ենք, որ մինչեւ 1681 թ. նա, հաւանաբար, Տոսկանայում տեղաւորուելով եւ իր յաճախորդների ցանցն ընդլայնելով էր զբաղուած:

Ապրանքների առաջին խմբաքանակը Աղային է հասցուում Մինասեան ընտանիքի գործակալ Մելքումի միջոցով: Նոյն թուի ապրիլի 1-ին Դաշտցի Գասպարի կողմից, 1682 թ. հոկտեմբեր 28-ին Ջաքարէի, իսկ ղեկտեմբերին «Ճգնաւոր Հէրապետի» կողմից տարուում են ուրիշ ապրանքների խմբաքանակներ:

1683 թ. յունուարին Սիմոնի որդի Յուսէփի միջոցով լաջվարդի խմբաքանակներ են ուղարկուում:

1683 թ. մարտի 15-ին «Քօւ խաչիկն» ու Վանջալին 106 միւսուր սպիտակ ազամանք են տանում Կ.Պոլիս (բոլորը միասին 210 կարատ քաշով), իսկ այնտեղ վաճառել չկարողանալու դէպքում, Եւրոպա Աղային ուղարկելու:

17 Հաշուեմատեանում հանդիպում ենք հետեւեալ գործակալների անունները՝ Տէր Գալուց, Աղայմալ, Պետրոս, Մէլքում (Աղայի եղբայրը), Դաշտցի Գասպար, Ջաքարէ, Ծգնաւոր Հէրապետ, Սիմոնի որդի Յուսէփ, Քօւ խաչիկ, Վանջալի, Վարդապետ, Յարեանցի տղայ Գալուց (Մէլքումի որդի), Աղաջան, Յակոբ, Միքայէլ Վարդապետ, Խիմ Երեանցի Գրիգորի որդի Յակոբ, Մարգար, Մէլքումի որդի Պօղոս, Մատուր, Էդգար, Միրզա, Յակոբջան, Գասպար, Օհան, Դաշտցի Յուսէփ, Ջլա, Սիմոն, Յարեանցի Ջլոթ, Նազար, Տէր Մարգարէ որդի Սիմոն, Դատիօ որդի Աղամալ, Ամիրվալի: Նրանք ամենայն հաւանականութեամբ աշխատում էին Մինասեան առեւտրական ընկերութեան համար:

1683 թ. յունիսին «Վարդապետը» ապրանք է տանում Վանջէլիին Կ.Պոլիս, որ վերջինս հասցնի Աղա դի Մաթոսին Եւրոպա:

1683 թ. օգոստոսին «Մէլքումի տղայ Յարեւանցի տղայ Գալուցը» Մինասի եւ վերջինիս եղբայր Պետրոսի դրամագլխից ապրանքների խմբաքանակներ է տանում Աղային Իտալիա:

1683 թ. դեկտեմբերի 25-ին մէկ այլ խմբաքանակ է ուղարկում Կ.Պոլիս, իսկ այնուհետեւ Վենետիկ Աղաջանի կողմից:

1684 թ. (այստեղ ձեռագրի արտագրողը հաւանաբար սխալուել է եւ ԿԸ-ի փոխարեն ՀԸ գրել), 1685 թ., 1687-1692 թթ. Աղային թանկարժէք քարերի, ազամանդների եւ այլ ապրանքների խմբաքանակներ են հասցնում Յակոբը, Մէլքումի որդի Պողոսը, Ծատուրը մինչեւ Իզմիր եւ այնտեղից ուղարկում է Աղային Վենետիկ, Դաշտեցի Յուսեփը, Մինասեանների գործակալ Սիմոնը, Սէթը, Մենասարի որդի Էլմարը, Զլաւը, Նազարը՝ մինչեւ Վենետիկ, Շահաւորի որդի Հէրապէտը Գուշարաթից բերուած ապրանքը, Աղամալը, Քանանը Ստամբուլի վրայով Եւրոպա, տուսցի Մարկոսը եւ Բաղումի որդի Աւետը:

Ինչպէս տեսանելի է վերը նշուած գործառնութիւններից, Աղա դի Մաթոսը, լինելով Խոջա Մինասի գործակալը, ի տարբերութիւն ուրիշ գործակալների, չէր ճամփորդում, այլ միայն ստանում էր ապրանքների խմբաքանակները Եւրոպայում: Սա են վկայում նաեւ Յլորենցիայի պետական դիւանում պահուող Լիվոնոյի հայկական եկեղեցու արխիւային փաստաթղթերը, որոնց մէջ կան 43 առեւտրական նամակներ, Խոջա Մինասի կողմից գրուած իր գործակալ կամ ներկայացուցիչ Աղա դի Մաթոսին¹⁸:

Այս ամէնը կարգաւորում էր Խոջա Մինասի՝ Մինասեան առեւտրական ընկերութեան ղեկավարի կողմից: Հէնց նա էլ կազմել եւ պահպանել է հաշուեմատեանը:

Հաշուեմատեանում գրանցուած ապրանքների մէջ մեծ տեղ են զբաղեցնում ազամանդները (10,573 միւսեր), մարգարիտները, ինչպէս նաեւ՝ փերուզը (43,500 միւսեր): Ահա հաշուեմատեանում տեղ գտած թանկարժէք եւ կիսաթանկարժէք քարերի ամբողջական ցանկը՝ ազամանդ, ուռբին, զմրուխտ, մարգարիտ, փերուզ¹⁹, շափիւղայ, տպագիրոն, լաջուարդ, բիւրեղ, ազաթ, յակինթ, յասպիս, սարդիոն, եղեգնաքար, սուտակ, ծովակն, տուրմալին, կատուակն, սեւ սաթ, սաղափ: Ազամանդները տարբեր կարգի եւ գոյնների են, հիմնականում՝ սպիտակ, նաեւ դեղին: Որոշ դէպքերում նշում է, որ դրանք անտաշ են եւ չմշակուած: Հաշուեմատեանի ապրանքների թւում են բրդեայ ու մետաքսեայ, ինչպէս նաեւ՝ փորագրուած եւ դեկորատիւ տարբեր գործուածքներից պատրաստուած ծածկոցներ²⁰, հիմնականում Հարաւարեւ-

տուի փաստաթղթերը, որոնց մեծ մասը վերաբերում է եկեղեցու թիմնադիր՝ Աղա Մաթոսին (տե՛ս "Documenti Armeni," Acquisti e Doni, Archivio di Stato di Firenze, Busta 123):

19 Հաշուեմատեանում նշուած փիրուզների մի մասը Նիշապուրից էր, որը գտնուում էր Խորասան նահանգում՝ Բիսպուրդի լեռների ստորոտում: Նիշապուրն ու Բարեան տեղավայրերը փիրուզի ամենալայտնի աղբիւրն էին եւ գտնուում էին Սեֆեան կայսերական ազդեցութեան տակ: Փամակահի տարբերակում էին փիրուզի երկու տեսակ՝ արից եւ ընդերքից ստացուող: Տե՛ս Arash Khazeni, *Sky Blue Stone: The Turquoise Trade in World History* (Berkeley: University of California Press, 2014), էջ 21-22, 38-39:

20 Հնդկական գործուածքների համաշխարհային առեւտրում Նոր Զուղայի հայ վաճառականների մասնակցութեան մասին տե՛ս Olivier Raveaux, *The Orient and the dawn of Western industrialization: Armenian Calico Printers from Constantinople in Marseilles (1669-1686)*, - Goods from the East, 1600-1800: Trading Eurasia, ed. Maxine Berg with Felicia Gottman, Hanna Hodacs and Chris

18 Յլորենցիայի պետական դիւանում պահպանուած եւ Լիվոնոյի հայկական եկեղեցու երկու

լեան Ասիայից, նաեւ՝ մուշկ, մետաքս, կոճապղպեղ, խաւարծիլ, շիկածառ, Գուշարաթի բամբակ, հոտաւէտ բոյսեր ու արմտիք եւ այլն:

Ապրանքատեսակների նկարագրութեան եւ հաշուարկման համար օգտագործուած էին հիմնականում պարսկական, ինչպէս նաեւ հարաւարեւելասիական եւ եւրոպական քաշի միւսերները, այդ թւում՝ դանայ (հատ), դիրէթ (կարատ), մսխալ²¹, դիտր²², սէր²³, ցորէն (մէկ կարատը պարունակում էր 4 ցորէն), օնցայ, թան (գործուածքների համար), լիտրայ: Հաշուեմատեանում յաճախակի հանդիպում է դկն կրճատ փոխարժէքի միւսերը, որն ըստ մեզ նոյն դեկանն է, ինչը յայտնի արծաթէ, ինչպէս նաեւ որոշ դէպքերում ոսկեզրամ դահեկանն էր: Այն գալիս է պարսկերէն դահանի բառից (دانه) եւ համարժէք էր մօտ 1/7 ունցիայի կամ 4,53 գրամի²⁴:

Հաշուեմատեանում շատ են վաղ արդի շրջանում Նոր Զուղայի վաճառականներին յատուկ եւ վերջիններիս կողմից յա-

ճախ օգտագործուող թիւ ու թուանշան մատնանշող նշանագրութիւնները: Սրանք հասկանալու եւ վերծանելու համար մենք օգտուել ենք նախորդ հետազոտողների կատարած ահռելի աշխատանքներից, յատկապէս Գեղամ Գեւորեանի, Ասիայում եւ Միջերկրական ծովում առեւտրով զբաղուող հայ վաճառականների թուաբանութեան, թուագրութեան, չափերի ու միւսերների մանրամասնութիւնների մասին աշխատութիւնից²⁵:

Աւելորդ չենք համարում բերել թուերի նշանակման ժամանակ գործածուած գրանշանները՝ | - 1/4, || - 2/4, ||| - 3/4, = - 2/16, || = - 2/4+2/16²⁶: > - այս նշանը հիմնականում կիրառուում է արծէքային երկու, հիմնականում մեծ, այնուհետեւ փոքր միւսերների բաժանման դէպքում²⁷:

Հաշուեմատեանի նկարագրման մէջ թերեւս ամենակարեւոր կէտը վերաբերում է վերջինիս լեզուին եւ հնագրութեանը: Այն շարադրուած է Նոր Զուղայի վաճառականական բարբառով: Ի տարբերութիւն մեզ հասած այլ հաշուեմատեանների, սոյն հաշուեմատեանում տեղ են գտել խիստ մասնագիտական, թանկարժէք քարերի առեւտրին յատուկ եզրոյթներ՝ քարերի գոյնը, չափը, ձեւը, տեսակը, փայլը եւ այլ մանրամասներ նկարագրելու համար: Առկայ են լեզուական, ուղղագրական մի շարք անհամապատասխանութիւններ. օրինակ՝ նոյն բառը կամ անունը գրուում է տարբեր ուղղագրութեամբ: Բառերի մեծ մասը փոխառութիւններ է պարսկերէնից, արաբերէ-

Nierstrasz (London: Palgrave- Mcmillan, 2015), էջ 77-91; *Les Arméniens et la Méditerranée, Médiateurs Techniques Entre Orient et Occident dans l'indiennage au XVIIe Siècle*, - Le Goot de l'Inde, ed. Gérard Le Bouuddec et Brigitte Nicolas (Rennes: Presses Universitaires de Rennes, 2008), էջ 44-51; *Les Arméniens et le Transferts de Technologies Entre Orient et Occident: l'exemple de l'indiennage au XVIIe Siècle*, - Loin de l'Ararat... Les petites Arménies d'Europe et de Méditerranée et les Arméniens de Marseille, ed. Morel Deledalle, Mouradian, Pozzoni-Itier (Paris: Hazan-Réunion des Musées de Marseille-MUCEM, 2007), էջ 92-93:

21 Իրանական մսխալ- 4724 գր. (տե՛ս *Յովհաննէս Տեր-Դաւթեան Զուղայեցու Հաշուետումարը*, աշխատասիրութեամբ Լ. Ս. Խաչիկեանի եւ Յ. Ռ. Փափազեանի, Երևան, 1984, էջ 53):

22 Քաշի միաւոր, որ համապատասխանում էր «ման» պարսկական չափման միաւորին, որը հասասար էր մօտ 3000 գրամի (նոյն տեղում, էջ 391):

23 Հասասար է 637,74 գրամի (նոյն տեղում էջ 408):

24 Աւելի մանրամասն տե՛ս Victor Langlois, *Numismatique de l'Arménie au Moyen Age*, Paris, 1885, էջ 9-10:

25 Հարցի լիակատար մատենագիտութիւնը տե՛ս Kéram Kévonian "Numération, Calcul, Comptabilité et Commerce," *Les Arméniens dans le Commerce Asiatique au Début de l'ère Moderne*, ed. Sushil Chaudhury and Kéram Kévonian, Paris: Éditions de la Maison des Sciences de l'homme, 2007, էջ 283-367.

26 *Յովհաննէս Տեր-Դաւթեան Զուղայեցու Հաշուետումարը*, էջ 62:

27 Տե՛ս Kéram Kévonian, նոյն տեղում, էջ 310-315:

նից, հինդից, ուրդուից, սինհալերէնից, թամիլերէնից եւ այլն՝ կախուած ապրանքատեսակի գնման վայրից:

Հաշուեմատեանի տպագրութիւնը տարիներէ հետագոտական աշխատանքի արդիւնք է: Հաշուի առնելով տեքստի խրթինութիւնը, ինչպէս նաեւ մեծ քանակութեամբ օտարալեզու բառերի առկայութիւնը, բնագրին կից ներկայացնում ենք նաեւ մեր կազմած բառարանը, որով փորձել ենք հեշտացնել տեքստի ընկալումը: Մի շարք բառերի (հիմնականում՝ ածականներ) նշանակութիւնը, ցաւօք, անհնար եղաւ պարզել: Ներկայացնում ենք այդ բառերն ըստ այբբենական կարգի՝ դրանց բացատրման գործը ապագային թողնելով. անդամում, բաշ, գրէչայ, դամնի, թրաշիբաբ, լուլում, կարկտակ, ձակ, դաշղար, դուբայ, նիլում, շիրբում, շօթում, դուռնկ, ունկրի, չանամ, չօքի, սարհամ, վէստ, տին սէրի, փեքում, քաշբաթ, քարփուկ:

Բառարանի կազմումը հնարաւոր էջը լինի առանց ԱՄՆ-ի Չիկագոյի համալսարանի հարաւարեւելաասիական ամենալայտնի եւ ընդարձակ թուանշային առցանց բառարաններէ²⁸: Այս էլ-գործիքի օգնութեամբ հնարաւոր էր կատարել լատինատառ եւ արաբատառ որոնումներ:

Հաշուեմատեանը տպագրութեան պատրաստելիս ընտրել ենք ձայնաւորների սղումները, համառօտագրութիւնները ու յապաւումները բացելու տարբերակը: Սղուած տառերը նշագրելու համար օգտագործել ենք [] փակագծերը: Որպէսզի տեքստն անտեղի չծանրանայ, որոշ շատ յաճախ կրկնուող բառերի դէպքում խուսափել ենք փակագծեր աւելացնելուց: Ահա այդ բառերի ամբողջական ցանկը՝ ալմ[ա]զ, ամ[ենայն], այիբզ[ա]ր, արծ[ա]թ, բ[ա]բ[ա]թ, բ[ա]ր[ա]կ, բ[ու]ս-

ր[ա]դ, բի[ա]յիբ, գերմ[ա]կ, գուշվ[ա]ր- [ա]յ, գր[ա]ծ, դ[ե]կ[ա]ն, դ[ա]ն[ա]յ, ե[ա]- դ[ու]թ, ըռ[ա]նկ /ռ[ա]նկ, Ըսպ[ա]հ[ա]ն, թ[ա]րթ[ա]րի, թ[ա]խտ[ա]յ, թապր[ա]յ, լաջվ[ա]րթ/լաջվ[ա]րդ, կ[ա]պ[ու]տ, կ[ա]ր- մ[ի]ր, հ[ա]մ[ա]րն, հ[ա]շթ, հ[ա]շտ[ա]նկ, դ[ա]լ[ա]մբ[ա]ր, դ[ա]լթ[ա]ն, դիրէթ, ճ- [ա]րմ[ա]կ, մ[ա]րգ[ա]րիտ, մ[ա]տ[ա]նի, մէդ[ա]նով, մուս[ա]լ[ա]ս, մսխ[ա]լ, յ[ի]ս- տ[ա]կ, ն[ու]մր[ա]յ, շ[ա]ր[ա]ծ, շ[ա]ք- [ա]րի, պ[ա]կ[ա]ս, ջ[ի]նս, ջ[ա]մն/ջ[ա]մ- ն[ա]յ, ս[ա]րմ[ա]յ, վ[ա]զն/վ[ա]զնն, վ- [ե]ր[ա]յ, տ[ա]փ[ա]կ, տ[ա]շ[ա]ծ, փ[ո]քր, փ[ու]նթ, ք[ա]շն, ք[ա]մռ[ա]նկ, Ֆիր[ու]- զայ, Ֆռ[ա]նկփ[ա]ս[ա]ն:

Խոջա Մինասի եւ Ադա Մաթոսի միջեւ առեւտրական գործընթացների մասին հաշուեմատեանն իր տեսակի մէջ եզակի է: Համենայն դէպս, մեզ յայտնի չեն նմանատիպ տեքստեր, որոնք լոյս են սփռում վաղ արդի շրջանի համաշխարհային թանկարժէք քարերի առեւտրի եւ շրջանառութեան վրայ այսքան մանրամասն եւ գործնական տեսանկիւնից:

Հաշուեմատեանն աննախադեպ հնարաւորութիւն է ստեղծում հետեւելու մէկ առեւտրական ընտանիքի՝ Արեւելքից Արեւմուտք տեղափոխուող թանկարժէք քարերի 25 խմբաքանակների շարժին եւ բովանդակութեանը՝ այդպիսով հնարաւորութիւն ընձեռելով աւելի մանրամասն ուսումնասիրութեան դէպքում հաշուարկել հսկայական կապիտալի տեղափոխութիւնը տասներեք տարիների ընթացքում:

Յուսով ենք, որ այս աշխատանքը, իսկ շուտով նաեւ դրա անգլերէն թարգմանութիւնն ու էլ աւելի խորը ուսումնասիրութիւնը իր օգտակարութիւնը կ'ունենայ աղամանդի եւ թանկարժէք քարերի միջազգային առեւտրի ուսումնասիրութեամբ զբաղուող մասնագէտների համար:

28 St'u <https://dsalrv04.uchicago.edu/dictionaries/> (վերջին մուտքը՝ 30.05.2019):

[ՀԱՇՈՒԵՄԱՏԵԱՆ]

Տէր Աստուած իմ, Յիսուս Քրիստոս, դու հոգաս զպէտս մէր եւ օգնութիւն մեզ ի քէն եկեսցէ եւս դու ուղղես զմէզ: Փոքր թիվն ԿԴ [64] նադար ամսոյ Ա[Ն] թարվզցի Մաթոսի որդի Ադէն ինձ՝ Մինասիս ընկերացաւ, ընկերայգիր արեւո՝ թասվիլով ապր[ա]նք տարաւ, որ Ֆռանկստան ծ[ա]խէ: Իւր սարմայէն վեր առու, այս է, որ ներքոյ գրեցաւ²⁹:

Նումրայ ա	0010 դանայ	նիլբում ոանկին ֆիրուզայ	վազն	լզ դիրէթ
Նումրայ բ	0050 դանայ	էլ բաբաթ նիլբում ֆիրուզայ	վազնն	ձգ դիրէթ
Նումրայ գ	0110 դանայ	էլ սինայ ըռանկ ոնկին ֆիրուզայ	վազնն	բճժէ դիրէթ
Նումրայ դ	0540 դանայ	նիլբում նօխուտի ֆիրուզայ	վազն	
Նումրայ ե	0800 դանայ	Սինայ ոանկ նօխուտի ֆիրուզայ	վազն	
Նումրայ զ	0004 դանայ	նիլբում եքայ դանայ ֆիրուզայ	վազն	խդ դիրէթ
Նումրայ է	0080 դանայ	նիլբում մատանիշինձ ֆիրուզայ	վազնն	
Նումրայ ը	0045 դանայ	նիլբում դորոշտ հաբաբի ֆիրուզայ	վազն	
Նումրայ թ	3465 դանայ	ոանկին յիստակ ջրով գուշվարայ նիլում	վազն	ոգճկ մսխալ
Նումրայ ժ	0001 գրէ	լէվ ջրով կարմիր եաղութի խաքայ	վազնայ	ՕՕձը մսխալ
Նումրայ ժա	0001 գրէ	քաշ կարմիր եաղութի խաքայ	վազնն	բճլօ մսխալ
Նումրայ ժբ	0002 դանայ	մեծ բաբայդօտի - - -		
Նումրայ ժգ	0001 քիսայ	օրթայ բաբաթ մարգարթի խաքայ	վազնայ	բճլգ մսխալ
Նումրայ ժդ	1900 դանայ	տաշած նգիմի լէվ բուսրաղ	վազնն	անձօ մսխալ
Նումրայ ժե	0001 գրէ	անտաշ քուլուդի բուսրաղ	վազնն	անձօ մսխալ
Նումրայ ժզ	0001 գրէ	էլ անտաշ բուսրաղ - -	վազնն	անխը մսխալ
Նումրայ ժէ	0073 դիտր	Թավրիզի քարն ոանկին լաջվարթ	վազնն	նգ դիտր Թավրիզի քարն
Նումրայ ժը	0001 գրէչայ	կտրած տաշած ջինս լաջվարթ	վազնն	ան. մսխալ
Նումրայ ժթ	0010 ջորոյ խակ	լէվ թազայ ըռէվանդ	վազն	բճ.է դիտր Թ[ա]վրի գի քարն
Նումրայ ի	0001 խակ	էլ Աղայջանին սարմայիցն ոէվանդ	վազն	ժբ դիտր Թավրիզի դ դիտրն գերմակայ
Նումրայ իա	0001 մեծ կապոց	թավսիլումն Ե դիտր ≡ խաքայ	վազնն	ե դիտր է սէր Մաշադի
Նումրայ իբ	0001 գրէ	նիլբում տաշած Աղայջանին ֆիրուզայ համարն		ոգճիօ դանայ
Նումրայ իգ	0001 գրէ	տաշած նգիմի բուսրաղ- համարն		բճիէ դանայ
Նումրայ իդ	0001 կապոց	անտաշ յիստակ բուսրաղ համարն		դոթճիօ դանայ

29 Բնագրում այստեղ այլ ձեռագրով ու կնքադրոշմներով յետագայում անելացուած է. «Թիվն Յիսուսի 1679 սէթէ- մբրէ: [Երկու կնքադրոշմներ] էս Բ[2] միրն անքոյ գրեալ երկու վկայոց միրն այ, որ ոչ ով կարան[այ]՝ ոչ թուխտն փոխել. էս Աղայ Մինասիս դ-ֆտարիցն սավադ ան արարէլ, որպէս ես Զաքարայ դի Պետրոս Օէրիման էսօր տեսի, ազօստոյ ԺԳ[13] թ[ի]վն 1785»-

--- 13 նայմն օրն թէ յինքն յինք առէց թէ Տէր Գալուցին յերես արար ջամն ելաւ: 025000 դեկան:

Բաբաթէլ Թարվիդիոյ բարաթ արար, որ ես Մինասըս Ըսպահան տվի -- ջամն 040000 դեկան:

Բ

Փոքր թվ[ի]ն ԿԶ [66] Շբ[ա]թ ամսոյ ԻԶ [26] բ[ա]թէլ Մաթոսի որդի Աղէ վերայ աղարկեցի Աղայմալն տարաւ. այս է ներքոյ գրեցաւ.

[2 կնքադրոշմներ]

Նումրայ ա	ա դանայ	մուսալ[ա]ս ճարմակ տափակ թաբով արմազ	վազն	ժբ ցորէն
Նումրայ բ	ա դանայ	գլուխն սարթիզ բիայիբ թաբով արմազ	վազն	ժգ ցորէն
Նումրայ գ	ա դանայ	տակն թախտայ գլուխն թարթարի բիայիբ արմազ	վազն	ժգ ցորէն
Նումրայ դ	ա դանայ	ձիք թավրայ բիայիբ թաբով արմազ	վազն	ժբ ցորէն
Նումրայ ե	ա դանայ	տիր բարակ բիայիբ շարգուշայ թաբով արմազ	վազն	օէ ցորէն
Նումրայ զ	բ դանայ	թարթարի յիստակ թաբով գուշվարայ արմազ	վազն	իէ ցորէն
Նումրայ է	ա դանայ	բադամի թարթարի ոանկ փոքր շաքարի արմազ	վազն	ժօ ցորէն
Նումրայ ը	ա դանայ	թավրայ շարգուշայ բիայիբ թաբով արմազ	վազն	նք ցորէն
Նումրայ թ	գ դանայ	տիր բարակ բիայիբ բադամի թաբով արմազ	վազն	ժէ ցորէն
Նումրայ ժօ	ա դանայ	մատանի տիր բարակ մէդանով թաբով արմազ	վազն	գ ցորէն
Նումրայ ժա	ա դանայ	բարակ մէդանով քնարն ծուռ բադամի արմազ	վազն	է ցորէն
Նումրայ ժբ	ա դանայ	այիբդար շարգուշայ ըուանկն փոքր շաքարի արմազ	վազն	ը ցորէն
Նումրայ ժգ	ա դանայ	քշտէրքն խամ, յստակ ճարմակ թավրայ արմազ	վազն	ը ցորէն
Նումրայ ժդ	ա դանայ	պզտիկ ճարմակ թարթար գուշվարայ յստակ արմազ	վազն	գ ցորէն
Նումրայ ժե	բ դանայ	ծուռ հաշտանկ. ա դեղին ա ճարմակ արմազ	վազն	ժբ ցորէն
Նումրայ ժզ	ժ դանայ	թաբով. գուլ բաթամի բ.քն դեղնաշատ արմազ	վազն	լգ ցորէն
Նումրայ ժէ	դ դանայ	տիր բարակ յստակ բ.քն ճարմակ. բ.քն շաքարի արմազ	վազն	դ= ցորէն
Նումրայ ժը	ա դանայ	լէվ թախտայ մէրհաբ բիայիբ թաբով արմազ	վազն	ժօ ցորէն
Նումրայ ժթ	դ դանայ	փաք նափաք ոանկին մուսալաս բադամի արմազ	վազն	լէ ցորէն
Նումրայ իօ	ա դանայ	շարգուշայ բիայիբ յիստակ թաբով արմազ	վազն	գ ցորէն
Նումրայ իա	նիգ դանայ	գրէ շայ ամէն անդումէ ճարմակ յիստակ արմազ	վազն	նք զիրէթ
Նումրայ իբ	նիդ դանայ	տիր բարակ ամէն անդումէ ճարմակ յիստակ արմազ	վազն	ժթ զիրէթ
Նումրայ իգ	նժօ դանայ	ճարմակ անփախ ոանկին - - - արմազ	վազն	իը զիրէթ
Նումրայ իդ	նժօօ դանայ	թախտայ եւ հաշտանկ քիչրի ճարմակ արմազ	վազն	ժօ զիրէթ
Նումրայ իե	ննօ դանայ	գերմակ ոանկին ղալթի --- արմազ	վազն	իսգ զիրէթ
Նումրայ իզ	իդ դանայ	չրքին այիբդար - - - արմազ	վազն	լզ զիրէթ
Նումրայ իէ	իը դանայ	փաք նափաք ճարմակ դեղին խառն արմազ	վազն	ժա = զիրէթ
Նումրայ իը	ժօ դանայ	անփախ ճարմակ թախտայ արմազ	վազն	է զիրէթ

Բ[ա]թէլ փոքր թվ[ի]ն ԿԶ [66] Շբ[ա]թ ամսոյ ԻԶ [26] Մաթոսի որդի Աղէ վերայ աղարկեցի. էլ Աղայմալն տարաւ. այս է ներքոյ գրեցաւ.

Նումրայ ա	դ դանայ	ոանկին Գ լէվ Ա շոր կարմիր եաղութ	վազն	օք զիրէթ
Նումրայ բ	նժգ դանայ	ոանկին բիայիբ մէդանով կարմիր եաղութ	վազն	դք զիրէթ
Նումրայ գ	նզնիօ դանայ	ոանկին բիայիբ մէդանով կարմիր եաղութ	վազն	նիսք զիրէթ
Նումրայ դ	էնժօ դանայ	ոանկին բիայիբ յիստակ կարմիր եաղութ	վազն	նք զիրէթ
Նումրայ ե	բոժօ դանայ	սինայ ոանկ ջրով յիստակ կարմիր եաղութ	վազն	էնժք զիրէթ
Նումրայ զ	դոգն դանայ	էլ քամոանկ յիստակ ջրով կարմիր եաղութ	վազն	գնիսք զիրէթ
Նումրայ է	անիգ դանայ	խառն ոանկին քամոանկ կարմիր եաղութ	վազն	ժգ զիրէթ
Նումրայ ը	դ դանայ	ոանկին քամոանկ այիբդար կարմիր եաղութ	վազն	ժը զիրէթ
Նումրայ թ	ժգ դանայ	մուք ոանկին եւ օրթայ գուշվարայ թէ նգիմի կապուտ եաղութ	վազն	բնժք զիրէթ
Նումրայ ժ	գ դանայ	ոանկին նգիմի կապուտ եաղութ---	վազն	ժդ զիրէթ
Նումրայ ժա	դ դանայ	փաք նայփաք մեծ պզտիկ ճարմակ եաղութ	վազն	ժթ զիրէթ
Նումրայ ժբ	բ	թասպէ ջրով ղալթան շիրին ճարմակ մարգարիտ	վազն	ն.բ զիրէթ
Նումրայ ժգ	իէ դանայ	ջրով շիրին ղալթան ճարմակ մարգարիտ	վազն	ժէ զիրէթ
Նումրայ ժդ	իգ դանայ	խառն լէվ վատ ճարմակ մարգարիտ	վազն	ժդ մսխալ
Նումրայ ժե	բ դանայ	լէվ ջրով ղալթան գուշվարայ ճարմակ մարգարիտ	վազն	ե զիրէթ
Նումրայ ժզ	ժը դանայ	լէվ փուշտ փաք ճարմակ նիմուռ	վազն	իա զիրէթ
Նումրայ ժէ	լդ դանայ	ոանկին տաշած լաշվարդ լաշվարդ	վազն	ժթ մսխալ
Նումրայ ժը	նզնիսօ դանայ	նիլբում յիստակ նշ[ա]յբուրի դանէն ժ ցորէն ֆիրուզայ	վազն	նժօ մսխալ
Նումրայ ժթ	նէ դանայ	եք դանայ նիլբում ոանկին յիստակ դանէն ժԶ ցորէն ֆիրուզայ	վազն	ժգ մսխալ
Նումրայ իօ	գ դանայ	եքա գուզին ջինս նիլբում ֆիրուզայ	վազն	ժ. զիրէթ
Նումրայ իա	բն դանայ	փէքումի որէ սարթիգ նիլբում դրիստ նօխ[ու]դի ֆիրուզայ		
Նումրայ իբ	նիգ	թասպէ մեծ մեծ գլուխ. աւալ ճարմակ աղեղ		
Նումրայ իգ	ննդ	թասպէ սինայ դուում ճարմակ աղեղ		
Նումրայ իդ	նիա	թասպէ փոքր սէում ճարմակ աղեղ		
Նումրայ իե	նե	թասպէ շարում. ոտն --- ճարմակ աղեղ		
Նումրայ իզ	դ զիրտ	շահի ըուանկին մեծ մեծ ճոթ լէվ լաշվարդ		
Նումրայ իէ	բ զիրտ	շահի քամոանկ մեծ ճոթ լաշվարդ		
Նումրայ իը	էնժը դանայ	աւալ Բ յերեսի արուսաք		
Նումրայ իթ	նզնեօ դանայ	դուում Բ երեսի արուսաք		
Նումրայ լօ	էնդէ դանայ	սէում Բ երեսի արուսաք		
Նումրայ լա	նենգօ դանայ	չարում տափակ Բ երեսի արուսաք		
Նումրայ լբ	գնդ	մսխալ շատն լէվ փոքրն վատ տաշած նգիմի բուսրաղ		
Նումրայ լգ	կէ մսխալ	անտաշ քուլուդի յիստակ ժեծելէ բուսրաղ		

Նումրայ լր	բնիզ մսխալ	լէվ վատ բանի էլ ծեծել էլ խառն բուսրաղ		
Նումրայ լե	ծք	թասպէ ունկին գերմակ յիստակ որ բնկը մսխալայ	ոսվաղ	
Նումրայ լզ	դնձէ մսխալ	ուանկին դրօշտ որ է զմրութի	խաբայ	
Նումրայ լէ	բնկէ մսխալ	ուանկին գերմակ զմրութի	խաբայ	
Նումրայ լը	բու. դանայ	օրթայ բօ թէ գերմակ յիստակ չին ճարմակ նգիմ բլօր		
Նումրայ լթ	զննդ դանայ	չինս ունկին բիայիբ ֆուանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	բնդ ղիրէթ
Նումրայ խ	զն դանայ	լէվ յիստակ սինայ ըուանկ -- կարմիր եաղութ	վազն	անձը ղիրէթ
Նումրայ խա	զնիզ	թասպէ ունկին յիստակ լէվ կարմիր աղիղ		
Նումրայ խբ		չովաք աղիղ էր մնաց Թարվէզ		
Նումրայ խգ	անօզ ղիտր	շահին քարն լէվ էլ օրթայ էլ մեծ գերմակ	լաջվարդ	
Նումրայ խդ	կ ղիտր	շահին քարն ---	ռէվանդ	
Նումրայ խե		Գ[ա]նգ Սաղ[ա]ր էր մնաց Թարվէզ		
Նումրայ խզ		դամնի էր մնաց Թարվէզ		
Նումրայ խէ		մանած էր մնաց Թարվէզ		
Նումրայ խը	խք	մուշկ	349 օնցայ	
Նումրայ խը	զնդզ նաֆայ	անկաշի ղալանդարի մուշկ	վազնն	բուճնձ մսխալ
Նումրայ խթ	բնկէ նաֆայ	կաշօվ նաֆարիդար մուշկ	վազնն	անխօ մսխալ
Նումրայ ծ	բնի դանայ	սինայ ունկ ջրով կարմիր եաղութ	վազնն	ղէ ղիրէթ
Նումրայ ծա	զ դանայ	քար Բ.քն եաշմ մինն բաբաղուռի եաշմ	վազն	ռնդօ մսխալ
Նումրայ ծբ	ա գրէ	չանամ դալ, Ա. թասպի սլէմանի շանամդալ	վազն	
Նումրայ ծգ	նք ղիտր	Շ[ա]հի շարբաֆի ապրիշում. Հալաբ ապրիշում	վազն	անք շահի ղիտր

Բաբ[ա]թ էլ փոքր թվին ԿՁ[66] Շբ[ա]թ ամսոյ ԻՁ[26] էլ Աղէ վերայ աղարկեցինք իմ Մինասիս եւ Պետրոսին սարմայիցն էլ Աղամալն տարաւ այս է գրեցաւ.

Նումրայ ա	580 դանայ	լէվ մադան - - հաշտանկ արմազ	վազն	061 ղիրէթ
Նումրայ բ	067 դանայ	լէվ մադան-- հաշտանկ արմազ	վազն	020 ղիրէթ
Նումրայ գ	048 դանայ	բաթ էլ հաշտանկ արմազ	վազն	0036 ղիրէթ
Նումրայ դ	036 դանայ	էլ բաբաթ հաշտանկ արմազ	վազն	054 ղիրէթ
Նումրայ ե	005 դանայ	էլ բաբաթ հաշտանկ արմազ	վազն	010 = ղիրէթ
Նումրայ զ	001 դանայ	էլ բաբաթ հաշտանկ արմազ	վազն	004 ղիրէթ
Նումրայ է	003 դանայ	էլ բաբաթ հաշտանկ արմազ	վազնն	002 ղիրէթ
Նումրայ ը	137 դանայ	քիչրի անփախ թախտայ ճարմակ արմազ	վազնն	016 ղիրէթ
Նումրայ թ	042 դանայ	փախ տված թախտայ լէվ ճարմակ արմազ	վազնն	021 = ղիրէթ
Նումրայ ժ	032 դանայ	փախ տված թախտայ լէվ ճարմակ արմազ	վազն	017 ղիրէթ
Նումրայ ժա	014 դանայ	փախ տված թախտայ լէվ ճարմակ արմազ	վազն	008 ղիրէթ
Նումրայ ժբ	010 դանայ	թախտայ եւ գուլ լէվ ճարմակ արմազ	վազն	011 ղիրէթ
Նումրայ ժգ	095 դանայ	թախտայ եւ գուլ լէվ ճարմակ արմազ	վազն	027 ղիրէթ

Նումրայ ժդ	079 դանայ	թախտայ եւ գուլ լէվ ճարմակ արմազ	վազն	036 ղիրէթ
Նումրայ ժե	026 դանայ	քիչրի թախտայ շաքարի արմազ	վազն	012 ղիրէթ
Նումրայ ժզ	006 դանայ	քիչրի թախտայ գուլ շաքարի արմազ	վազն	005= ղիրէթ
Նումրայ ժէ	004 դանայ	մուսալաս եւ գուլ շաքարի արմազ	վազն	005 ղիրէթ
Նումրայ ժը	017 դանայ	փունթ եւ թավրայ լէվ ճարմակ արմազ	վազն	027 ղիրէթ
Նումրայ ժթ	001 դանայ	թարթարի կուշտն խամ ճարմակ արմազ	վազն	004 ղիրէթ
Նումրայ ի	001 դանայ	թարթարի շաքարի արմազ	վազն	004 ղիրէթ
Նումրայ իա	001 դանայ	ռիզայ թարթարի գուլ լէվ ճարմակ արմազ	վազն	002 = ղիրէթ
Նումրայ իբ	001 դանայ	խաստ թախտայ ճարմակ արմազ	վազն	003= ղիրէթ
Նումրայ իգ	001 դանայ	ձիք Բ յերեսի գուլ շինած լէվ ճարմակ արմազ	վազն	002 = ղիրէթ
Նումրայ իդ	002 դանայ	բաղամի եւ մուսալաս ճարմակ արմազ	վազն	003 = ղիրէթ
Նումրայ իե	001 դանայ	սարթիզ թարթարի գուլ ճարմակ արմազ	վազն	002 = ղիրէթ
Նումրայ իզ	001 դանայ	բաղամի թարթարի շաքարի արմազ	վազն	001 ղիրէթ
Նումրայ իէ	002 դանայ	թարթարի գուլվարայ ճարմակ արմազ	վազն	007 ղիրէթ
Նումրայ իը	036 դանայ	քիչրի խառն դալթի արմազ	վազն	010 ղիրէթ
Նումրայ իթ	001 դանայ	պառտիտ քաֆ արմազ	վազնն	233 ղիրէթ

Գ

Բաբաթ էլ փոքր թվին ԿՁ [66] էլ շբ[ա]թ ԻՁ[26] էլ Աղէ վերայ աղարկեցինք իմ Մինասիս եւ Պետրոսին սարմայիցն էլ Աղամալն տարաւ, այս է գրեցաւ: [երկու կնքադրոշմներ]

Նումրայ ա	0480 դանայ	պաշ ունկին դաբ կարմիր եաղութ	վազնն	124 ղիրէթ
Նումրայ բ	0200 դանայ	տիր պաշ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	053 ղիրէթ
Նումրայ գ	0110 դանայ	լէվ ունկին դաբ կարմիր եաղութ	վազն	061 ղիրէթ
Նումրայ ե	0100 դանայ	տիր պաշ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	068 ղիրէթ
Նումրայ դ	0205 դանայ	լէվ ունկին դաբ կարմիր եաղութ	վազն	070 ղիրէթ
Նումրայ զ	0160 դանայ	տիր պաշ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	096 ղիրէթ
Նումրայ է	0070 դանայ	տիր պաշ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	027 ղիրէթ
Նումրայ ը	0180 դանայ	լէվ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	112 ղիրէթ
Նումրայ թ	0110 դանայ	լէվ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	048 ղիրէթ
Նումրայ ժ	0465 դանայ	տիր պաշ ըուանկին կարմիր եաղութ	վազն	184 ղիրէթ
Նումրայ ժա	0420 դանայ	լէվ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	172 ղիրէթ
Նումրայ ժբ	0280 դանայ	լէվ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	088 ղիրէթ
Նումրայ ժգ	0355 դանայ	տիր պաշ ունկին դաբ կարմիր եաղութ	վազն	098 ղիրէթ
Նումրայ ժդ	2000 դանայ	լէվ ունկին դաբ կարմիր եաղութ	վազն	352 ղիրէթ
Նումրայ ժե	0355 դանայ	լէվ ունկին կարմիր եաղութ	վազն	099 ղիրէթ
Նումրայ ժզ	0575 դանայ	լէվ ունկին դաբ կարմիր եաղութ	վազն	220 ղիրէթ
Նումրայ ժէ	0400 դանայ	լէվ ունկին ըռիզայ կարմիր եաղութ	վազն	059 ղիրէթ
Նումրայ ժը	2070 դանայ	լէվ ունկին ըռիզայ կարմիր եաղութ	վազն	390 ղիրէթ

Նումրայ ԺԹ	0480	դանայ	օրթայ ըռանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	100	ղիրէթ
Նումրայ Ի	0485	դանայ	լէվ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	194	ղիրէթ
Նումրայ Իա	0200	դանայ	օրթայ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	121	ղիրէթ
Նումրայ Իբ	0100	դանայ	լէվ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	054	ղիրէթ
Նումրայ Իգ	0065	դանայ	տիր պաշ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	031	ղիրէթ
Նումրայ Իդ	0115	դանայ	լէվ ոանկին դաբ կարմիր եաղուլթ	վազն	052	ղիրէթ
Նումրայ Իե	0080	դանայ	օրթայ ոանկին դաբ կարմիր եաղուլթ	վազն	036	ղիրէթ
Նումրայ Իզ	0325	դանայ	օրթայ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	132	ղիրէթ
Նումրայ Իէ	0095	դանայ	լէվ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	023	ղիրէթ
Նումրայ Իը	0600	դանայ	օրթայ ջրով կարմիր եաղուլթ	վազն	376	ղիրէթ
Նումրայ Իթ	0110	դանայ	յիստակ ջրով կարմիր եաղուլթ	վազն	075	ղիրէթ
Նումրայ Լօ	0050	դանայ	յիստակ ջրով կարմիր եաղուլթ	վազն	055	ղիրէթ
Նումրայ Լա	0120	դանայ	յիստակ ջրով կարմիր եաղուլթ	վազն	140	ղիրէթ
Նումրայ Լբ	0180	դանայ	յիստակ ջրով կարմիր եաղուլթ	վազն	082	ղիրէթ
Նումրայ Լգ	0009	դանայ	լէվ պաշ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	011	ղիրէթ
Նումրայ Լդ	0080	դանայ	ոհզայ ոանկին կարմիր եաղուլթ	վազն	008	ղիրէթ
Նումրայ Լե	0017	դանայ	լէվ ոանկին գուլի կարմիր եաղուլթ	վազն	012	ղիրէթ

Բաբաթ էլ փոքր թիվ[ի]ն ԿԶ [66] Շբ[ա]թ ԻԶ [26] էլ Աղէ վերայ աղարկեցինք Մինասիս եւ Պետրոսին սարմայիցն էլ Աղայմալն տարաւ ներքոյ գրեցաւ.

Նումրայ ա	01	դանայ	մէդանով ջրով ձիք հաշթ կապուտ եաղուլթ	վազն	13	ղիրէթ
Նումրայ բ	01	դանայ	Բ յերեսի հաշթ թավրայ ոանկին կապուտ եաղուլթ	վազն	16	ղիրէթ
Նումրայ գ	01	դանայ	ջրով ձիք հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	10	ղիրէթ
Նումրայ դ	02	դանայ	լէվ ջրով յիստակ չօքի կապուտ եաղուլթ	վազն	23	ղիրէթ
Նումրայ ե	02	դանայ	անտաշ լէվ ոանկին թաբով կապուտ եաղուլթ	վազն	48	ղիրէթ
Նումրայ զ	01	դանայ	անդամում ջրով հաշթ կապուտ եաղուլթ	վազն	08	ղիրէթ
Նումրայ է	01	դանայ	անդ[ա]մում ոանկին թաբով հաշթ կապուտ եաղուլթ	վազն	08	ղիրէթ
Նումրայ ը	01	դանայ	երեսն չօքի տակն թարթարի կապուտ եաղուլթ	վազն	06	ղիրէթ
Նումրայ թ	01	դանայ	լէվ ջրով չօքի ձիք կապուտ եաղուլթ	վազն	09	ղիրէթ
Նումրայ ժ	01	դանայ	ոանկին ձիք հաշթ սադաֆի կապուտ եաղուլթ	վազն	06	ղիրէթ
Նումրայ ժա	01	դանայ	դուռնկ երեսն գուլ կապուտ եաղուլթ	վազն	16	ղիրէթ
Նումրայ ժբ	01	դանայ	ոանկին ջրով բիայիբ հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	17	ղիրէթ
Նումրայ ժգ	01	դանայ	ոանկին բիայիբ գուլ թաբով կապուտ եաղուլթ	վազն	15	ղիրէթ
Նումրայ ժդ	01	դանայ	նափաք հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	09	ղիրէթ
Նումրայ ժե	02	դանայ	լէվ ոանկին թաբով հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	09	ղիրէթ
Նումրայ ժզ	02	դանայ	ոանկին չօքի թավրայ լէվ կապուտ եաղուլթ	վազն	08.	ղիրէթ
Նումրայ ժէ	01	դանայ	լէվ ոանկին ձիք հաշթ կապուտ եաղուլթ	վազն	15	ղիրէթ
Նումրայ ժը	01	դանայ	ոանկին չօքի թավրայ լէվ կապուտ եաղուլթ	վազն	06.	ղիրէթ
Նումրայ ժթ	02	դանայ	նափաք հաշթ օրթայ ոանկ կապուտ եաղուլթ	վազն	06	ղիրէթ

Նումրայ Ի	02	դանայ	այիբդար հաշթի ջրով կապուտ եաղուլթ	վազն	08.	ղիրէթ
Նումրայ Իա	03	դանայ	նափաք չօքի հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	19	ղիրէթ
Նումրայ Իբ	02	դանայ	այիբդար ջրով հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	06	ղիրէթ
Նումրայ Իգ	01	դանայ	այիբդար ջրով հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	14	ղիրէթ
Նումրայ Իդ	01	դանայ	դաղդար չօքի կապուտ եաղուլթ	վազն	13	ղիրէթ
Նումրայ Իե	01	դանայ	մէդանով ջրով հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	07	ղիրէթ
Նումրայ Իզ	01	դանայ	ջրով հաշթի փոքր դաղ կապուտ եաղուլթ	վազն	09	ղիրէթ
Նումրայ Իէ	01	դանայ	ջրով ձիք թավրայ Բ խազ կապուտ եաղուլթ	վազն	08	ղիրէթ
Նումրայ Իը	01	դանայ	խաստ ոանկին նափ[ա]ք հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	14	ղիրէթ
Նումրայ Իթ	03	դանայ	ոանկի անդումով հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	05	ղիրէթ
Նումրայ Լօ	02	դանայ	ոանկին չօքի տակն փոս կապուտ եաղուլթ	վազն	09	ղիրէթ
Նումրայ Լա	02	դանայ	ոանկին չօքի թաբով ծակ կապուտ եաղուլթ	վազն	03	ղիրէթ
Նումրայ Լբ	01	դանայ	բարակ անտաշ աբդ[ա]ր խաչ կապուտ եաղուլթ	վազն	16	ղիրէթ
Նումրայ Լգ	01	դանայ	չօքի յետկոսն թարթարի դ[ա]ղ կապուտ եաղուլթ	վազն	13	ղիրէթ
Նումրայ Լդ	01	դանայ	բարակ հաշթի ջրով այիբդար կապուտ եաղուլթ	վազն	08	ղիրէթ
Նումրայ Լե	01	դանայ	լէվ ջրով յիստակ ըռանկին կապուտ եաղուլթ	վազն	12	ղիրէթ
Նումրայ Լզ	01	դանայ	լէվ ոանկին տակն փոս կապուտ եաղուլթ	վազն	11	ղիրէթ
Նումրայ Լէ	01	դանայ	ջրով հաշթի տակն թարթարի կապուտ եաղուլթ	վազն	08	ղիրէթ
Նումրայ Լը	01	դանայ	շէշ ձիք ջրով այիբդար կապուտ եաղուլթ	վազն	07	ղիրէթ
Նումրայ Լթ	01	դանայ	շէշ ոանկին աբդար կապուտ եաղուլթ	վազն	05	ղիրէթ
Նումրայ Խ	01	դանայ	ոանկին գուլ հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	03	ղիրէթ
Նումրայ Խա	1	դանայ	ոանկին խօշկ հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	03	ղիրէթ
Նումրայ Խբ	1	դանայ	Ֆոանկի արմ հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	08	ղիրէթ
Նումրայ Խգ	1	դանայ	ասլան արմ հաշթի կապուտ եաղուլթ	վազն	06	ղիրէթ
Նումրայ Խդ	1	դանայ	թարթարի բադամի խօշկ կապուտ եաղուլթ	վազն	09	ղիրէթ
Նումրայ Խե	15	դանայ	քիչրի լէվ վատ թրաշ կապուտ եաղուլթ	վազն	30	ղիրէթ
Նումրայ Խզ	11	դանայ	թրաշ գո՛ւշկարայ լէվ վատ կապուտ եաղուլթ	վազն	353	ղիրէթ
Նումրայ Խէ	03	դանայ	բիայիբ յիստակ թաբով նիլուֆարի եաղուլթ	վազն	019	ղիրէթ
Նումրայ Խը	3	դանայ	բադամի թարթարի ջրով դեղին եաղուլթ	վազն	009	ղիրէթ
Նումրայ Խթ	1	դանայ	հաշթ դաղդար ոանկին դեղին եաղուլթ	վազն	03	ղիրէթ
Նումրայ ծ	1	դանայ	սարթիզ թարթարի ոանկին դեղին եաղուլթ	վազն	05	ղիրէթ
Նումրայ ծա	2	դանայ	բադամի թարթար դեղին եաղուլթ	վազն	06	ղիրէթ
Նումրայ ծբ	1	դանայ	դաղդար նաթրաշ թլայի դեղին եաղուլթ	վազնայ	04	ղիրէթ
Նումրայ ծգ	1	դանայ	բիայիբ ոանկին նաթրաշ դեղին եաղուլթ	վազն	19	ղիրէթ
Նումրայ ծդ	4	դանայ	գերմագ ոանկին թլայի դեղին եաղուլթ	վազն	09	ղիրէթ
Նումրայ ծե	1	դանայ	հաշթի դաղդար ձիք ոանկին դեղին եաղուլթ	վազն	07	ղիրէթ
Նումրայ ծզ	20	դանայ	գերմակ լէվ ոանկին դեղին դեղին եաղուլթ	վազն	31	ղիրէթ
Նումրայ ծէ	05	դանայ	լէվ աբդար ոանկին դեղին եաղուլթ	վազն	20	ղիրէթ
Նումրայ ծը	05	դանայ	սադաֆի դեղին եաղուլթ	վազն	19	ղիրէթ

Նումրայ ծթ	7 դանայ	խօշկ սաղաֆի դեղին եաղութ	վազն	20 Ղիրէթ
Նումրայ կ	14 դանայ	աբղ[ա]ր քամ ունկ դեղին եաղութ	վազն	19 Ղիրէթ
Նումրայ կա	04 դանայ	ոսկէ մատանի լէվ հաշթի կապուտ եաղութ		
Նումրայ կբ	2	արծաթէ մատանի չօքի կապուտ եաղութ		
Նումրայ կգ	2	արծաթէ մատանի հաշթի կապուտ եաղութ		
Նումրայ կդ	1	արծաթէ մատանի գուլ կապուտ եաղութ		
Նումրայ կե	1	արծաթէ մատանի սարթիզ կապուտ եաղութ		
Նումրայ կզ	1	արծաթէ մատանի հաշտանկ դեղին եաղութ		
Նումրայ կէ	1	արծաթէ մատանի հաշտանկ ճարմակ եաղութ		
Նումրայ կը	1	արծաթէ մատանի հաշտանկ մուք դուշ[ա]բի		
Նումրայ կթ	1	արծաթէ մատանի բոլոր կլուլակ բացանկ դուշաբի		
Նումրայ հ	1	ոսկէ մատանի չօքի դեղին կարկատակ		
Նումրայ հա	1	ոսկէ մատանի հաշթ դեղին եաղութ		
Նումրայ հբ	1	ոսկէ մատանի չօքի նարմ եաղութ		
Նումրայ հգ	1	ոսկէ մատանի մուսալաս նարմ եաղութ		
Նումրայ հդ	1	ոսկէ մատանի լէվ ունկին նարմ եաղութ		
Նումրայ հե	1	ոսկէ մատանի աբղար նարմ եաղութ		
Նումրայ հզ	1	ոսկէ մատանի ձիք հաշթի նարմ եաղութ		

Բաբաթ էլ փոքր թիվն ԿԶ[66] Շբ[ա]թ ամսոյ ԻԶ[26] էլ Աղէ վերայ աղարկեցինք Մինասիս եւ Պետրոսին սարմայիցն. Աղայմալն տարաւ այս է.

Նումրայ ա	0283 դանայ	նգիմի լէվ վատ ուրվազ		
Նումրայ բ	0021 դանայ	դրօշտ նգիմի ԽԳ մսխալ ուրվազ		
Նումրայ գ	0660 դանայ	օրթայ ԲՕ լէվ ուրվազ		
Նումրայ դ	0001 դանայ	բիայիբ ջինս Դ մսխալ լէվ ուրվազ		
Նումրայ ե	0001 դանայ	էլ բիայիբ մեծ Ը մսխալ լէվ ուրվազ		
Նումրայ զ	0025 դանայ	էլ բիայիբ խօշթրաշ ուրվազ		
Նումրայ է	0300 դանայ	նգիմի լէվ վատ բաբաղուրի		
Նումրայ ը	1000 դանայ	յիստակ ունկին նգիմի սուքանդի		
Նումրայ թ	0950 դանայ	յիստակ չօքի նգիմի բլար		
Նումրայ ժ	1000 դանայ	ունկին անտաշ բուսրաղ		
Նումրայ ժա	4250 դանայ	քամուանկ անտաշ բուսրաղ		
Նումրայ ժբ	0300 դանայ	լէվ ունկին տաշած բուսրաղ		
Նումրայ ժգ	1730 դանայ	օրթ քօ տաշած բուսրաղ		
Նումրայ ժդ	0500 դանայ	լէվ գուշվարայ բլար		
Նումրայ ժե	1000 դանայ	Շիրազի թրաշ թասպէ բուսրաղ		
Նումրայ ժզ	0370 դանայ	նգիմի խօշթրաշ թիւայի թիւայի		
Նումրայ ժէ	0021 դանայ	մեծ-մեծ բաբաղուրի		
Նումրայ ժը	1350 դանայ	թասպէ սուքանդի		

Նումրայ ժթ	0195 դանայ	գուշվարայ Բ երեսի արուսաք		
Նումրայ իօ	0100 դանայ	էլ բաբաթ Բ երեսի արուսաք		
Նումրայ իա	0051 մացայ	տին սէրի նիմթրաշ Շիրազի սէլան		
Նումրայ իբ	0001 մացայ	էլ տին սէրի նիմթրաշ Շիրազի սէլան		
Նումրայ իգ	0013 մացայ	փ[ա]նչ սէրի ալմազ թրաշ լէվ սէլան		
Նումրայ իդ	0019 մացայ	դուսէրի Շիրազի թրաշ լէվ սէլան		
Նումրայ իե	0002 մացայ	դահսէրի Շիրազի լէվ սէլան		
Նումրայ իզ	0015 մացայ	Շիրազի թրաշ թասպէ բլար		
Նումրայ իէ	0003 մացայ	ալմազ թրաշ թասպէ բլար		
Նումրայ իը	0400 դանայ	դրօշտ գուշվարայ նիլում		
Նումրայ իթ	1000 դանայ	օրթայ քօ գուշվարայ նիլում		
Նումրայ լօ	1200 դանայ	գերմակ գերմակ գուշվարայ		
Նումրայ լա	0283 դանայ	անծակ լէվ ունկին նիլում		
Նումրայ լբ	0100 դանայ	էլ անծակ ունկին նիլում		
Նումրայ լգ	0055 դանայ	թրաշ ունկին նգիմի նիլում		
Նումրայ լդ	2650 մսխալ	կապուտ եաղութ խաքայ		

Դ

Նումրայ լե	0001 դանայ	ծակ նիլգանդի ժթ Ղիրէթ եաղութ		
Նումրայ լզ	0001 դանայ	սէլանի ձիք Ե Ղիրէթանոց այնալհոռ		
Նումրայ լէ	0008 դանայ	դրօշտ վազն Ե մսխալ դուշաբի		
Նումրայ լը	0004 դանայ	թրաշ նգիմի ժԲ Ղիրէթ կարկտակ		
Նումրայ լթ	0001 դանայ	կանաչ ձիք Ը Ղիրէթ կարկտակ		
Նումրայ լս	0001 դանայ	դեղին լէվ Զ Ղիրէթ կարկտակ		
Նումրայ լտ	0014 դանայ	տաշած վազն ԺԵ Ղիրէթ կարկտակ		
Նումրայ լտբ	0006 դանայ	տաշած վազն ԻԵ Ղիրէթ կարկտակ		
Նումրայ լագ	0028 դանայ	լէվ ջրով ունկին վազն ԼԹ Ղիրէթ քարփուկ		
Նումրայ լադ	0001 գրէ	քիչրի վազն ԺԱ մսխալ քարփուկ		
Նումրայ լտե	0004 դանայ	անծակ ունկին նիլում		
Նումրայ լագ	0010 դանայ	լէվ ունկին վազն Ժ Ղիրէթ բաղամ		
Նումրայ լաէ	0020 դանայ	հաշտանկ ըուանկին վազն Ի Ղիրէթ բաղամ		
Նումրայ լաը	0126 դանայ	գերմակ ըուանկին վազն ԽԶ Ղիրէթ բաղամ		
Նումրայ լաթ	4500 դանայ	նգիմի ըուանկին բուսրաղ		
Նումրայ ծ	0001 դանայ	լէվ ջրով նիլգն վազն Ե Ղիրէթ եաղութ		
Նումրայ ծա	0003	թասպէ լէվ գուն դրիստ ասլ սլէմանի		
Նումրայ ծբ	0044	բանդարի դալամքար լահաֆ		
Նումրայ ծգ	0016 թան	լէվ բանդարի դալամքար լահաֆ		
Նումրայ ծդ	0016 թան	լէվ վալարի լահաֆ		
Նումրայ ծե	0030 թան	լէվ դալամքար չիթ		

Նումրայ ծղ	0003	Թան	քիշմիրի բոխչայի շալ
Նումրայ ծէ	0003	Թան	քիշմիրի շալէ փաթկայ
Նումրայ ծը	0001	Թան	բաշխած Գուջարաթի դութնի
Նումրայ ծթ	0002	Թօփ	ալաջայ դոմալ դաստայ ուումալ
Նումրայ կ	0024		Թազայ պզտիկ եքայ վալաբի չիթ բոխչայ
Նումրայ կա	0002		Թազայ ճարմակ քէշ
Նումրայ կբ	0003	Թան	չամայ վերայ սուսի
Նումրայ կգ	0002	Թան	սիաքար գանփուրայ ալաջայ
Նումրայ կդ	0006	Թան	լէն փալգալայ - - - չիթ
Նումրայ կե	0001	Թին	ճարմակ փարգալայ
Նումրայ կզ	0001	Թան	վալաբի դոնադ
Նումրայ կէ	0001	Թան	պզտիկ սուզանի
Նումրայ կը	0002	Թան	կարած կտավէ խին շարչավ շարչավ
Նումրայ կթ	0001	Թան	կարատ խատ լաֆֆայ կտաւ
Նումրայ հ	0021		Թասպէ ճարմակ աղիդ
Նումրայ հա	0075		Թասպէ կարմիր աղիդ
Նումրայ հբ	1800		չուխտ ճարմակ աղիդ գուշվարայ
Նումրայ հգ	0020		դանայ վազն Լ մսխալ փազար

Վերոյ Զ դաֆայ Պետրոսին սարմայիցն քուլի որ մեր մէջ ոնէայ քուլի առքին ջամն ելաւ: 14102 յ|||=

Վերոյ ապրանքիս վերայ պարտք դրինք այս է որ գրեցաւ

Ն[ա]խ	Հնդստանայ եկած մնացած պարտք:	231	ունկրի
Բ[ա]թ	Ըսպահան պարտք դրինք չուր Հ[ա]լ[ա]բ	282	ասլանլու
Բ[ա]թ	Թարվիզու աւաքն տվէլ այ մայեայ	021	թուման

Ժ ԺԳ մինչի Ֆոանկըստան էս մապլաղս իմ Մինասիս այ Գ ինն էլ:

Բաբաթ էլ փոքր թվին ԿԶ[66] Արամ ԻԲ[22] էլ Աղէ վերայ աղարկեցի ուր եխբայր Մէլքուն տարաւ այս է որ գրեցաւ.

Նումրայ ա	5373	դանայ	Գ բաբաթայ նշաբուրի վազնն	բճճք դրամ	իմ Մինասիս այ- նալմալ
Նումրայ բ	0013	դանայ	Թախտայ լէվ վատ ալմազ	վազնն	ժը
Նումրայ գ	0011	դանայ	Թախտայ դալթի ալմազ	վազնն	բ =

էս վերոյ գրիալ ապրանքըս թասվիլ արարած մի ըստ միոյէ տվէլ այ Մէլքուն տարէլ այ Թարվիզոյ խետ:

Բ[ա]թ էլ փոքր թվին ԿԶ[66] նիրհան ժԲ[12] էլ Աղէ վերայ աղարկեցի մեր Դաշտցի Գասպարն տարաւ այս է գրեցաւ.

Նումրայ ա	00016	դանայ	լէվ ճարմակ Թախտայ ալմազ	վազն	իդ ղիրէթ
Նումրայ բ	00104	դանայ	Թախտայ փոքր նափաք ալմազ	վազն	լդ ղիրէթ

Նումրայ գ	00020	դանայ	մէկն աշտանկ ճարմակ ալմազ	վազն	դ ղիրէթ
Նումրայ դ	00167	դանայ	լէվ աշտանկ ճարմակ ալմազ	վազն	ժէ ղիրէթ
Նումրայ ե	00001	դանայ	բարակ Թախտայ գլոգն Թարթար բաղամի ալմազ	վազն	զ ղիրէթ
Նումրայ զ	00002	դանայ	սարթիզ յիստակ ճարմակ ալմազ	վազն	բ ղիրէթ
Նումրայ է	00005	դանայ	չրքին Թախտայ ալմազ	վազն	բ ղիրէթ
Նումրայ ը	00079	դանայ	չրքին դալթի ալմազ	վազն	ժա ղիրէթ
Նումրայ թ	00010	դանայ	Թախտայ ճարմակ պետ ալմազ	վազն	է ղիրէթ
Նումրայ ժ	00023	դանայ	չրքին / դալթի պետ ալմազ	վազն	է ղիրէթ
Նումրայ ժա	00679	դանայ	եք[ա]յ դանայ ջինս ոանկին ֆիրուզայ		
Նումրայ ժբ	00707	դանայ	աւալ ջինս ոանկին ֆիրուզայ		
Նումրայ ժգ	03851	դանայ	դուում ոանկին ֆիրուզայ		
Նումրայ ժդ	03960	դանայ	սէում ոանկին ֆիրուզայ	Ե դ-ֆին ջամնայ	12700
Նումրայ ժե	03503	դանայ	չարում ոանկին ֆիրուզայ	վերին ջամնայ	05373 քուլի ջամ- նայ 18073 դանայ

էս Բ դ-ֆայ ապրանքս որ վերոյ գրեցաւ Մէլքուն [ա] տարէլ Ֆոանկստան որ է Աղէ ախբէր:

Բաբաթ էլ փոքր թիվն Կէ[67] Նադ[ա]ր ամսոյ ժԲ[12] էլ Աղէ վերայ աղարկեցի մեր տղայ Զաքարէն տա- րաւ այս է գրեցաւ:

Նումրայ ա	045	դանայ	Թախտայ ամէն բաբաթէ լէվ ալմազ	վազնն	021 ղիրէթ
Նումրայ բ	020	դանայ	գրէզ աշտանկ լէվ ալմազ	վազնն	004 ղիրէթ
Նումրայ գ	001	դանայ	չօքի լէվ ջինս ալմազ	վազն	002 ղիրէթ
Նումրայ դ	001	դանայ	Թարթարի գուլ ալմազ	վազն	001 ղիրէթ
Նումրայ ե	001	դանայ	Թալրայ ալմազ	վազն	003 ղիրէթ
Նումրայ զ	001	դանայ	չօքի լէվ ալմազ	վազն	001= ղիրէթ
Նումրայ է	001	դանայ	գուլ ալմազ	վազն	001 ղիրէթ
Նումրայ ը	001	դանայ	դեղին գուլ ալմազ	վազն	002 ղիրէթ
Նումրայ թ	001	դանայ	լէվ գուն[ա]րն պակաս եաղութի այն[ա]լ[ն]ո	վազն	002 ղիրէթ
Նումրայ ժ	001	դանայ	լէվ կապուտ եաղութ	վազն	004 ղիրէթ
Նումրայ ժա	001	դանայ	քաշ կապուտ եաղութ	վազն	004 ղիրէթ
Նումրայ ժբ	001	դանայ	լէվ կապուտ եաղութ	վազն	003 ղիրէթ
Նումրայ ժգ	001	դանայ	լէվ կարմիր եաղութ.	վազն	003 ղիրէթ
Նումրայ ժդ	007	դանայ	լէվ եքայ դանայ ֆիրուզայ		
Նումրայ ժե	410	դանայ	դրօշտ նօխուտի ֆիրուզայ		
Նումրայ ժզ	150	դանայ	դրիստ նօխուտի ֆիրուզայ		
Նումրայ ժէ	160	թօփ	փանջ ոանկ Սրընջի խոյ եաղուլիս		

Նումրայ Ժր	108 թօփ	Սրբնջին բան ֆռանկի վէստ
Նումրայ ԺԹ	028 թան	Սրբնջի լահաֆ
Նումրայ Ի0	016 թան	Սրբնջի ճարմակ շանթի
Նումրայ Իա	008 թան	Սրբնջի քուռայ շանթի
Նումրայ Իբ	720 մսխալ	ըռիխտայ մուշկ
Նումրայ Իգ	045 մսխալ	յառէչ ուէվանդ
Նումրայ Իդ	187 դիտր	Թավրիզի շարխէ տղին տարած ուէվանդ:

Ե

Բ[ա]թ էլ փոքր թվին Կէ[67] Համիր[ա]յ ամսոյ էլ Աղէ վերայ աղարկեցի խասնի Աղէն ճգնաւոր Հէրապետն տարաւ:

Նումրայ ա	01 դանայ	ճարմակ յիստակ բիայիր գուշվարայ ալմազ	վազն	06	դիրէթ
Նումրայ բ	12 դանայ	ռանկին անփախ գերմակ ալմազ	վազն	04	դիրէթ
Նումրայ գ	03 դանայ	ռանկին եք[ա]յ դանայ յիստակ ֆիրուզայ	վազն	10	դիրէթ
Նումրայ դ	01 դանայ	ճարմակ յիստակ եաղութ	վազն	21	դիրէթ

Բ[ա]թ էլ փոքր թվին Կէ[67] Ար[ա]մ ամսուն էլ Աղէ վերայ աղարկեցի որ խասնի Աղէն վերջուն Սիմոնի որդի Յուսէփն տարաւ:

Նումրայ ա	93 դիտր	Թարվիզի խուրդ դրօշտ լաշվարդ ընկեր Մագ[ա]րին աղարկած
Նումրայ բ	52 դիտր	Թարվիզի խուրդ դրօշտ լաշվարդ Ոնոփրիոսին աղարկած

էս վերոյ Բ ըռ[ա]ղ[ա]մ լաշվարդին ջամն ելաւ 145 դիտր Թավրիզի Թավրիզոյ խետ վերայ պարտք այ տա-
րէլ: Ին թուման

բաթ էլ փոքր թվին Կէ[67] Նիր[հան] Ա[30] էլ աղարկեցի Աղէ վերայ քօռ հաչիկն Վանջալի տարան թէ
Ըստ[ա]մբօլ ծախվի աղարկեն թէ չէ տանին Ֆռ[ա]նկստ[ա]յն տան Աղէն Վանջալէ տված գրին վաչն Աղէն
տայ Վանջլի էլ Աղէ մարիֆաթովն առած:

Նումրայ ա	0064 դանայ	թախտայ գուլ յիստակ ճարմակ ալմազ	վազն	127,	էս տուր միջին Գ դանէն ժՁ դիրէթ այ մեղանով
Նումրայ բ	0038 դանայ	թախտայ գուլ յիստակ ճարմակ ալմազ	վազն	082,	

Բ[ա]թ էլ փոքր թվին ԿԸ[68] Շար[ա]թ ամսին ԻԶ[26] էլ աղարկեցի Աղէ վերայ Վարդապետն տարաւ տայ
Վ[ա]նջէլի որ խասացանեն Աղէն = այս է:

Վանջէլի բարաթ արարել Թարվիզոյ ջամն ելաւ: Գ թուման եռ[5000] դի[ա]ն նաղ[ա]ր Ա[30] տվինք:

Նումրայ ա	0462 դանայ	նիլբում մեծ մեծ յիստակ ֆիրուզայ
Նումրայ բ	1714 դանայ	էլ նիլբում աւալ փաք ֆիրուզայ
Նումրայ գ	3000 դանայ	էլ նիլբում դուռում փաք ֆիրուզայ
Նումրայ դ	4130 դանայ	էլ նիլբում սէում փաք ֆիրուզայ
Նումրայ ե	4460 դանայ	նիլբում շարում փաք ֆիրուզայ
Նումրայ զ	0450 դանայ	մեծ պզտիկ նիլբում յիստակ ֆիրուզայ

Նումրայ է	1000 դանայ	յիստակ շիրբում նշայբուրի ֆիրուզայ			
Նումրայ ը	0010 դանայ	եքայ դանայ նիլբում յիստակ ֆիրուզայ. լէվին ջամն ելաւ 15226 դանայ			
Նումրայ թ	6277 դանայ	քաշ խոռոմաց բար նշայբուրի ֆիրուզայ. քաշին ջամն ելաւ: 06277 դանայ			
Նումրայ ժ	0048 դանայ	եւ Զ դանայ էլ ուրայ կարմիր եաղութ	վազն	16	դիրէթ
Նումրայ ժա	0001 դանայ	անփախ ռանկին կարմիր եաղութ	վազն	02	դիրէթ
Նումրայ ժբ	0001 դանայ	թախտայ հաշթի լէվ կապուտ եաղութ	վազն	06	դիրէթ
Նումրայ ժգ	0001 դանայ	ռանկին լէվ կապուտ եաղութ	վազն	03	դիրէթ
Նումրայ ժդ	0001 դանայ	ճարմակ ալմազանմայ լէվ եաղութ	վազն	04	դիրէթ
Նումրայ ժե	0001 դանայ	թրաշ թախտայ կարմիր եաղութ	վազն	011	դիրէթ
Նումրայ ժզ	0001 դանայ	գուլ ռանկին կապուտ եաղութ	վազն	03	դիրէթ
Նումրայ ժէ	0003 դանայ	նիլբում ռանկին նշ[ա]բուրի ֆիրուզայ	վազն	06	դիրէթ
Նումրայ ժը	0008 դանայ	մուսալաս թախտայ ճարմակ ալմազ	վազն	05 =	դիրէթ
Նումրայ ժթ	0003 դանայ	չիրքին շաքար ալմազ	վազն	02	դիրէթ
Նումրայ Ի0	0006 դանայ	ֆռանկ փասանդ ճարմակ մարգարիտ	վազն	31	հաբայ
Նումրայ Իա	0002 դանայ	դրօշտ նգիմի ռանկին ռըվազ			

Բ[ա]թ էլ փոքր թվին ԿԸ[68] Ղ[ա]մ[ա]ր Ա[1] էլ Աղէ վերայ մեր Մէլբումին տղէն յարեւանցի տղայ Գա-
լուցն տարան. այ[ս] է գրեցաւ:

Նումրայ ա	001 դանայ	թախտայ շարգուշայ յիստակ ճարմակ ալմազ	վազն	006	դիրէթ
Նումրայ բ	012 դանայ	գուլ թախտայ խառն ճարմակ ալմազ	վազն	009	դիրէթ
Նումրայ գ	001 դանայ	գուլին թարթար տակն թախտայ ճարմակ ալմազ	վազն	002	դիրէթ
Նումրայ դ	003 դանայ	թախտայ եւ գուլ ճարմակ ալմազ	վազն	008	դիրէթ
Նումրայ ե	006 դանայ	թախտայ եւ գուլ խառն ճարմակ ալմազ	վազն	011	դիրէթ
Նումրայ զ	001 դանայ	մեծ օ ֆռանթ յիստակ ճարմակ ալմազ	վազն	008	դիրէթ
Նումրայ է	050 դանայ	թախտայ եւ գուլ խառն ճարմակ ալմազ	վազն	040	դիրէթ
Նումրայ ը	117 դանայ	հաշտանկ. խին ճարմակ ալմազ	վազն	007	դիրէթ
Նումրայ թ	600 դանայ	ղալթի թախտայ ալմազ	վազն	142	դիրէթ
Նումրայ ժ	490 դանայ	լէվ ռանկին դաբ կարմիր եաղութ	վազն	058	դիրէթ
Նումրայ ժա	387 դանայ	լէվ ռանկին գերմակ կարմիր եաղութ	վազն	027	դիրէթ
Նումրայ ժբ	001 դանայ	լէվ ռանկին թախտայ կարմիր եաղութ	վազն	003	դիրէթ
Նումրայ ժգ	013 դանայ	լէվ եք դանայ նիլբում ֆիրուզայ	վազն	062	դիրէթ
Նումրայ ժդ	006 դանայ	Ե. ըն թախտայ մին մեծ օ ֆռանթ ալմազ	վազն	009	դիրէթ
Նումրայ ժե	001 դանայ	լէվ նիմ նօխտի շափ կարմիր եաղութ	վազն	002	դիրէթ
Նումրայ ժզ	001 դանայ	լէվ ռանկին կապուտ եաղութ	վազն	004	դիրէթ

Բ[ա]թ էլ վերոյ թարիղուն Գալուցն Մէլբ[ու]մին տղէն տարան որ տան Աղէն իմ Մինասիս եւ Պետրոսին
սարմայիցն գրեցաւ:

Նումրայ ա	015 դանայ	թախտայ ալմազ	վազն	09	դիրէթ
-----------	-----------	--------------	------	----	-------

Նումրայ Բ	001	դանայ	Թախտայ արմազ	վազն	01	ղիրէթ		
Նումրայ Գ	061	դանայ	ղալթի արմազ	վազն	14	ղիրէթ		
Նումրայ Դ	014	դանայ	հաշտանկ արմազ	վազն	01	ղիրէթ		
Նումրայ Ե	007	դանայ	կապուտ եաղութ	վազն	27	ղիրէթ		

Բաբաթէլ փոքր թվին ԿԹ[69] Ադամ ամսոյ Ժ մեր ընկեր Աղաջանն տարաւ որ թէ յենց լէվ մարդնի եւ քօք խաբար աղարկէ Ըստամբօյ: Թէ չէ խում էլ աղարկէ Վանատիքն Աղէ ձեռն թասվին այս է որ ներքոյ գրեցաւ

Նումրայ ա	029	դանայ	ճարմակ յիստակ թախտայ	վազն	051	ղիրէթ	Ըսպահանայ	663000	դեկան առքն
Նումրայ Բ	024	դանայ	ճարմակ յիստակ թախտայ	վազն	014	ղիրէթ	Ըսպահանայ	069000	դեկան առքն
Նումրայ Գ	001	դանայ	ճարմակ յիստակ թախտայ	վազն	005	ղիրէթ	Ըսպահանայ	2 000	դեկան առքն
Նումրայ Դ	048	դանայ	ճարմակ յիստակ դրիստ	վազն	004	ղիրէթ	Ըսպահանայ	013000	դեկան առքն
Նումրայ Ե	090	դանայ	կարմիր թրաշ ֆռանկ	վազն	050	ղիրէթ	Ըսպահանայ	032000	առքն
Նումրայ Զ	320	դանայ	կարմիր բիայիք ֆռանկ	վազն	056	ղիրէթ	Ըսպահանայ	215500	առքն
Նումրայ Է	001	դանայ	կապուտ ըռանկին յիստակ	վազն	151	ղիրէթ	Ըսպահանայ	120000	առքն
Նումրայ Ը	001	դանայ	կապուտ քամոանկ գրած	վազն	011	ղիրէթ	Ըսպահանայ	001500	առքն
Նումրայ Թ	130	դանայ	բանէ խանած ըռանկին	վազն		ղիրէթ	Ըսպահանայ	003000	առքն
Նումրայ Ժ	001	դանայ	ճարմակ բարակ յիստակ	վազն	001	ղիրէթ	Ըսպահանայ	062000	առքն

Աստուծով փոքր թվին ՀԸ[78] Համիր[ա]յ ամսէն մինչի նիրհ[ա]ն Ի[20] Աղէ վերայ աղարկեցի էլ եկած Յակոբն տարաւ:

Նումրայ ա	0350	դիր	Թարվիզի Մաշադին	վազն					
Նումրայ Բ	0042	դիր	Թարվիզի տանէ եւ Մաշադէն	լաջվարդ					
Նումրայ Գ	0311	մացայ	ղք մացէն ճարմակ ոանկին	աղիղ					
Նումրայ Դ	5268	դանայ	դ բօէն յիստակ ոանկին	ֆիրուզայ					
Նումրայ Ե	0300	դանայ	նափաք ըռակ դար գերմակ	ֆիրուզայ					
Նումրայ Զ	0174	մսխալ	կարմիր եաղութի եւ լալի ջինս	խաքայ					
Նումրայ Է	0163	մսխալ	կապուտ եաղութի խաքայ						
Նումրայ Ը	0016	դանայ	մեծ եւ օրթայ քասայ	նրվազ			39	մսխալ	
Նումրայ Թ	0030	դանայ	օրթին վէր քասայ	նրվազ			15	մսխալ	
Նումրայ Ժ	0140	մսխալ	թէ տաշած թէ նգիմի թէ թասպի	բուսրաղ					

Նումրայ Ժա	0002	դանայ	գուշվարայ կղ ղիրէթ	վազն			յստակ ջրով ծակ բիայիք	կղ	ղիրէթ
Նումրայ Ժբ	0007	դանայ	ա.ըն դեղին կապուտ	եաղութ վազն				լե	ղիրէթ
Նումրայ Ժգ	0001	դանայ	յիստակ ճարմակ փոքր	ծուռ գուլ արմազ	վազն			ե	ղիրէթ
Նումրայ Ժդ	0030	դանայ	թախտայ յիստակ	ճարմակ արմազ	վազն			ժգ	ղիրէթ
Նումրայ Ժե	0028	դանայ	թախտայ լէվ	վատ քիչրի արմազ	վազն			ժգ	ղիրէթ
Նումրայ Ժզ	0008	դանայ	թախտայ լէվ	վատ քիչրի արմազ	վազն			ժը	ղիրէթ
Նումրայ Ժէ	0001	դանայ	թախտայ բարակ	ճարմակ բիայիք	արմազ	վազն		ա	ղիրէթ
Նումրայ Ժը	0005	դանայ	նգիմի Ա.ըն	միր ոանկին	լաջվարդ	վազն		խօ ...	ղիրէթ
Նումրայ Ժթ	0013	դանայ	արծաթով	դօվըն բոնած	թաս	ն[ը]վազ			
Նումրայ Ի	0001	դանայ	ջինս ոանկին	բարակ յիստակ	կապուտ	եաղութ վազն		օը	ղիրէթ
Նումրայ ԻԱ	0001	դանայ	խաստ	թավրայ կապուտ	եաղութ վազն			ժա	ղիրէթ
Նումրայ ԻԲ	0001	դանայ	չրքին դեղին	բի անդ[ու]մ	արմազ	վազն		ա	ղիրէթ
Նումրայ Իգ	0001	դանայ	արծաթէ	մատանի կապուտ	եաղութ վազն			ժբ	ղիրէթ
Նումրայ Իդ	0001	դանայ	ջուխտ	բանավշ ծակ ծակ	գուշվարայ	եաղութ վազն		ձէ	ղիրէթ
Նումրայ Իե	0006	դիր	Ալֆ[ա]թունին	Պետրոսին	լաջվարդ				
Նումրայ Իզ	0006	դաբայ	զանջբիլ	մուրաբայ Բ.քն	պզտիկ	թէ մին Մ	Թարվիզի		
Նումրայ Իէ	0010	դանայ	ղաշգարի	ճարմակ	ածելու եւ դանկի			բը	
Նումրայ Իը	0036	դանայ	սագաւ	Զ դանէն	ձակի էս մնաց	աղարկեցինք	Մաշադն		

Բ[ա]թ	727	թան	ֆռանկ փասան	ղալամբար	չիթ	լաֆաֆայ	54	սապունի	մաղիֆու	ալաջայ
Բ[ա]թ	245	թան	Բանդ[ա]րի	ղալամբար	լահաֆ		12	թան	ճարմակ	Սրենկիարի
Բ[ա]թ	012	թան	Վալարբի	ղալամբար	լահաֆ		8	թան	Գանսալի	ալաջայ
Բ[ա]թ	010	թան	Ջուլար[ա]ֆի	ԺԶ դանանոց	եաղուղ		28	թան	Թաբասբանդի	ալաջայ
Բ[ա]թ	022	թան	Սրունջի	գահագզի	փանջ	ոանկ չիթ	14	թան	մուճաճայ	
							54		սէր	բամբակ

վերոյ լք ոաղամ սպրանքն որ զ ոաղամն զըլուայ յիս Յակոբիս խասաւ.

Ես Միքայէլ վարդապետս խին երեւանցի Գրիգորի որդի Յակոբին եղրարովն մհրեցի:

Զ

փոքր թվին ԿԹ[69]

Տէր իմ եւ Աստուած իմ, դու յաջողեալ ուղղես զճանապարհս ծառայից քոց եւ դու հոգաս զպետրս մեր քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք ներքոյ գրեալ ապրանքն խասաւ մեր Աղաջանն Մարգարն դոր գրէլ [ա]մ ամալ առեն:

Նումրայ ա	0001	դանայ	ճարմակ յիստակ	մէդանով	վազն	5	ղիրէթ	առքն	400000
Նումրայ Բ	0001	դանայ	յիստակ ճարմակ	բիայիք ֆռանկ	փասան արմազ				
						4	ղիրէթ	առքն	175000

Նումրայ գ	0001	դանայ	Թախտայ մէդանով բարակ սին[ա]յ շարգուշայ արմազ	վազն	4	ղիրէթ	առքն	285000
Նումրայ դ	0001	դանայ	փոքր ձիք Թախտայ մէդանով էլ սին[ա]յ ոանկ շարգուշայ արմազ	վազն	5	ղիրէթ	առքն	300000
Նումրայ ե	0002	դանայ	յիստակ ճարմակ բիայիբ ֆոանկ փասան խաստ գուլ արմազ	վազն	5	ղիրէթ	առքն	125000
Նումրայ զ	0002	դանայ	տիր բարակ յիստակ բիայիբ ֆոանկ փասան մուսալաս արմազ	վազն	2	ղիրէթ	առքն	035000
Նումրայ է	0004	դանայ	բարակ ճարմակ Թէ մուսալաս Թէ շարգուշայ Թէ արմուղի արմազ	վազն	4	ղիրէթ	առքն	040000
Նումրայ ը	0008	դանայ	լէվ ճարմակ յիստակ Թարթարի անդամէ պակաս արմազ	վազն	13	ղիրէթ	առքն	180000
Նումրայ Թ	0022	դանայ	Թախտայ շոթմէն ամէն անդամէ ոանկէ արմազ	վազն	14	ղիրէթ	առքն	085000
Նումրայ Ժ	0014	դանայ	Թախտայ բարակ ամէն ոանկէ անդամէ արմազ	վազն	5	ղիրէթ	առքն	018000
Նումրայ Ժա	0012	դանայ	տիր բարակ Թախտայ գուլ լէվ ոանկ արմազ	վազն	3	ղիրէթ	առքն	014000
Նումրայ Ժբ	0016	դանայ	խին լէվ հաշտանկ արմազ	վազն	1	ղիրէթ	առքն	003000
Նումրայ Ժգ	0014	դանայ	յիստակ ճարմակ բանէ խանած Թախտայ արմազ	վազն	6	ղիրէթ	առքն	027000
Նումրայ Ժդ	0001	դանայ	բարակ մէդանով Թախտայ շարգուշայ արմազ	վազն	1	ղիրէթ	առքն	014000
Նումրայ Ժե	0034	դանայ	լէվ Թախտայ մէդանով շատն բիայիբ ֆոանկ փասան բարակ արմազ	վազն	72	ղիրէթ	առքն	2120000
Նումրայ Ժզ	0067	դանայ	լէվ Թախտայ մեդանով բիայիբ ֆոանկ փասան արմազ	վազն	59	ղիրէթ	առքն	0600000
Նումրայ Ժէ	0006	դանայ	տիր բարակ Թախտայ Ե դանէն ֆոանկ փասան Ա.ըն ոչ արմազ	վազն	10	ղիրէթ	առքն	0470000
Նումրայ Ժը	0003	դանայ	ոսկէ մատանի մուրասահ ԱԱ արմազ վերայ արմազ =	վազն		ղիրէթ	առքն	0038000
Ա[սա]րձով յաջողութեամբն Քրիստոսի եւ շնորհօք նորին: ներքոյ գրիալ ապրանքս էլ Աղաջանն. Մարգարն = խասաւ:								
Նումրայ ա	0935	դանայ	գլուխ ոանկ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	19	մսխալ	առքն	280000 դեկան

Նումրայ բ	3220	դանայ	լէվ ոանկին յիստակ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	40	մսխալ	առքն	200000
Նումրայ գ	5200	դանայ	լէվ ոանկին յիստակ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	34	մսխալ	առքն	100000
Նումրայ դ	0370	դանայ	լէվ ջրով յիստակ սաֆ կարմիր եաղութ	վազն	260	ղիրէթ	առքն	070000
Նումրայ ե	0240	դանայ	լէվ ոանկին յիստակ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	044	ղիրէթ	առքն	015000
Նումրայ զ	0015	դանայ	գլուխ ոանկ յիստակ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	037	ղիրէթ	առքն	150000
Նումրայ է	0016	դանայ	գլուխ ոանկ յիստակ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	017	ղիրէթ	առքն	024000
Նումրայ ը	0008	դանայ	ոանկին խօշակ քասայ կարմիր եաղութ	վազն	021	ղիրէթ	առքն	032000
Նումրայ Թ	0030	դանայ	գլուխ ոանկ յիստակ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	013	ղիրէթ	առքն	008000
Նումրայ Ժ	0012	դանայ	գլուխ ոանկ յիստակ ֆոանկ փասան կարմիր եաղութ	վազն	010	ղիրէթ	առքն	014400
Նումրայ Ժա	0001	դանայ	ոանկին կշտունն այիբ կարմիր եաղութ	վազն	024	ղիրէթ	առքն	120000
Նումրայ Ժբ	0001	դանայ	ոանկին յիստակ խոշբաբ քասայ կարմիր եաղութ	վազն	005	ղիրէթ	առքն	020000
Նումրայ Ժգ	0001	դանայ	ոանկին յստակ խօշբաբ կապուտ եաղութ	վազն	006 =	ղիրէթ	առքն	007000
Նումրայ Ժդ	0130	դանայ	դրօշտ ոանկին նշաբուրի լուլումն ֆիրուզայ սարհամ				առքն	070000 այ
Նումրայ Ժե	0200	դանայ	դրօշտ ոանկին նշաբուրի քամարումն ֆիրուզայ սարհամ				առքն	050000 այ
Նումրայ Ժզ	0001	դանայ	ոսկէ հէքալ մուրասահ վերայ կայ մին ճլք դանայ մեծ պզտիկ արմազ: քնծ դանայ մեծ պզտիկ եաղութ բ մարգարիտ	վազն	1ք կէս	մսխալ	առքն	350000

Նումրայ ԺԷ	0036	դանայ	թէ թախտայ թէ հաշտանկ ճար- վազն ըլ	ղիրէթ առքն	24000
Նումրայ ԺԸ	0381	դանայ	մակ ալմազ Պետրոսին միջոնէ	կգ կէս	ղիրէթ առքն 20000
Նումրայ ԺԹ	0001	դանայ	նանկին գլուխ ֆուանկ փասան ևաղութ Պետրոսին միջոնէ	ժա կէս	ղիրէթ առքն 14000

Տէր մեր եւ Աստուած մեր, դու յաջողեալ ուղղեսցես զճանապարհս ծառայից քոց եւ դու հոգաս զպէտս մեր առաւել քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք ներքոյ գրեալ ապրանքս Մէլքումի որդի Պողոսն տարաւ որ մէր ընկեր Մատուրն տանի Իզմիր, ողորկէ թավրըզի մեր վաքիլ Աղէ ձեռն, թվին ԿԹ[69]ին Համիր[ա]յ Ի[20].

Նումրայ ա	5354	դանայ	յիստակ ջրով նգիմի օրթայ բուսրաղ	առքն	026750	դեկան
Նումրայ բ	1435	դանայ	լէվ բազ ունկին նգիմի բուսրաղ	առքն	035850	դեկան
Նումրայ գ	2165	դանայ	յիստակ գերմակ օրթայ նգիմի բուսրաղ	առքն	010800	դեկան
Նումրայ դ	0288	դանայ	մեծ մեծ ճոթ ճոթ լէվ ունկին բուսրաղ	առքն	015000	
Նումրայ ե	0096	դանայ	ուսնկին յիստակ գուշվարայ բուսրաղ	առքն	001000	
Նումրայ զ	3630	դանայ	գերմակ յիստակ ջրով բուսրաղ	առքն	012500	
Նումրայ է	0007	դանայ	քափդար բ.ըն տափակ թաս	առքն	022000	
Նումրայ ը	0007	դանայ	աղիղէ լէվ շինած գդուլ	առքն	022000	
Նումրայ թ	0002	դանայ	ուրվաղէ լէվ շինած բուլթման	առքն	002000	
Նումրայ ժ	1750	մսխալ	անտաշ լէվ մաջումի բուսրաղ	առքն	050000	
Նումրայ ժա	0250	մսխալ	լէվ կարմիր եաղութի խաքայ	առքն	010000	
Նումրայ ժբ	0028	դանայ	հէքալի ժը մսխալ փազար	առքն	012000	
Նումրայ ժգ	0362	դանայ	լէվ թրաշիբաբ իալ մսխալ թուրմէլի	առքն	010000	
Նումրայ ժդ	0125	ղիտր	Թ[ա]վրիզի լէվ ունկանդ	առքն	490000	
Նումրայ ժե	0001	դանայ	մեծ մէշն փոս կապուտ ունկին եաղութ			
	0000		որ է վազն աճ ժե կէս ղիրէթ թամամ	առքն	160000	
Նումրայ ժզ	3235	դանայ	մեծ պզտիկ Մարգարին ողորկած ֆիրուզայ	առքն	350000	
Նումրայ ժէ	1090	դանայ	վազդ[ա]յ էլ Մարգարին ողորկած ֆիրուզայ	առքն	015000	
Նումրայ ժը	0244	դանայ	պաշ նգիմի մի անփաք ունկին բուսրաղ	առքն	009600	
Նումրայ ժթ	0001	դանայ	սրտանոց զ ալմազ զ գմուլթ ա մեծ կարմիր	առքն	050000	
	0000		եաղութ մէշ լէվ ոսկով շինած վազնն ձը ղիրէթ շՄարգարին	առքն		
Նումրայ ի	3000	դանայ	մեծ օրթայ պզտիկ Մնոփրէ ողորկած ֆիրուզայ	առքն	225000	
Նումրայ իա	0815	դանայ	մեծ օրթայ պզտիկ Մնոփրէ ողորկած ֆիրուզայ	առքն	120000	
Նումրայ իբ	0009	դանայ	քիչրի լէվ օրթայ խառն ունկ ալմազ		015000	
	0000		վազն ե ղիրէթ 1 կարատ Մնոփրէ	առքն		
Նումրայ իգ	0001	դանայ	թախտայ մէղանով կարմիր եաղութ վազն ալլ	առքն	010000	
			ղիրէթ			
Նումրայ իդ	0001	դանայ	լէվ ունկին սաֆ դեղին եաղութ վազն գ ղիրէթ	առքն	006000	
Նումրայ իե	4000	դանայ	չօրբաջու ճարմակ թէլ	առքն	008000	

է

Տէր իմ եւ Աստուած իմ հոգաս զպէտս մէր եւ դու յաջողեալ ուղղես զճանապարհս մեր: Իմ Մինասիս բաշխայ ամանաթ տարան էրգարն, Միրզէն, Յակոբջանն, Գասպարն. Կայտէ ՀԱ[71] թվին Ղ[ա]մ[ա]ր մին լիրայ ԽԾ.

Նումրայ ա	20	դանայ	ճարմակ ալմազ քաշն	7	ղիրէթ առքն	21000	դեկան
Նումրայ բ	07	դանայ	ճարմակ ալմազ քաշն	3	ղիրէթ առքն	12500	դեկան
Նումրայ գ	15	դանայ	ճարմակ ալմազ քաշն	5	ղիրէթ առքն	12000	
Նումրայ դ	50	դանայ	թրաշ ալմազ քաշն	7	ղիրէթ առքն	15000	
Նումրայ ե	01	դանայ	չօքի ալմազ քաշն	3	ղիրէթ առքն	160000	60500
Նումրայ զ	15	դանայ	քիչրի ալմազ քաշն	13	ղիրէթ առքն	061300	
Նումրայ է	05	դանայ	քիչրի ալմազ քաշն	2	ղիրէթ առքն	005000	
Նումրայ ը	003	դանայ	փունթ ալմազ քաշն	1	ղիրէթ առքն	001500	
Նումրայ թ	020	դանայ	նայթրաշ ալմազ քաշն	7	ղիրէթ առքն	020000	
Նումրայ ժ	001	դանայ	ճարմակ եաղութ քաշն	4	ղիրէթ առքն	001800	
Նումրայ ժա	004	դանայ	կապուտ եաղութ քաշն	014	ղիրէթ առքն	004000	
Նումրայ ժբ	180	նաֆայ	լէվ մուշկ քաշն	836	մսխալ առքն	190000	
Նումրայ ժգ	450	մսխալ	լէվ լաշվարդ քաշն	450	մսխալ առքն	008000	
Նումրայ ժդ	122		Թավրիզի ԲԸ ունկանդ քաշն	122	ղիտր առքն	370000	
Նումրայ ժե	120	դանայ	մեծ մեծ քասայ ովազ		առքն	012000	
Նումրայ ժզ	190	դանայ	գերմակ նգիմի ովազ	քսանինն	կոտրած առքն	004000	

Տեր Աստուած խ[ա]լին բարի ճանապարհ տայ ներքոյ գրիլն ողորկեցի Իզմիր կամ Ըստամբուլ որ ախըրն գնայ Ըստամբուլ ծախսի ձեռ տայ Ոհանին ձեռն ողորկելն ողորկեն թաս[ա]լէ ողորկելն ձեռ տայ ողորկեն:

նախ	ա	դանայ	ուսնկին ծակ գուշվարայ լալ քաշն	իւ	ղիրէթ առքն	160000	դեկան
բաթ	բ	դանայ	քամուսնկ ծակ գուշվարայ լալ քաշն	ձե	ղիրէթ առքն	140000	դեկան

Փոքր թվին ՀԲ[72] Շ[ե]մս ամսոյ Ե Աստուծով Աղէ վերայ աղարկեցինք դաշտեցի Յուսեփն տարաւ ապրանքին թասվիլն այսէ որ ներքոյ գրեցաւ.

նախ	095	ղիտր	Թավրիզի լէվ ունկին լաշվարդ գին խալաս	640000
բաթ	100	ղիտր	Թավրիզի ունկանդ գին խալաս	360000
բաթ	008		արաբի ջվալ եւ դ թան եափընճի գին խալաս	006200
բաթ	000		Ըսպահան խալաշ տվի ջամնայ	150000

բաթ էլ 140 ունկրի իւր սարմային վերայ կամբի վեռէց Մինասէս թամասուկով որ բարով գնայ Տրանկըստան Վանայտիքն քաշովն տայ Աղէն եւ կամ ով ոք վէքիլ լինի

Վերոյ գրեալ լաշվարդն ունկ[ա]նդն ճիւ ունկ[կ]րի կամբին տվէլ այ Աղէն, զարգ յինք առէլ եբեր մեզ արեստ էստուր թէ թամասուկ դուս գոյ բաթիլ[ա]յ Վարդապետին եղեալն էլ խասէլ այ Աղէն որ գրել այ:

Յովսեփն Հնդստանայ ապրանքային գնաց Ֆուանկստան Ջլաւէն յինք էր առէլ ուր խին սարմային ջանիք է խք ցքին որ տեղս ն[ա]րխն մինն առքնձ դեկան էր եւ ա պառտիտ սուրբ մճոր գերմակ զմուրթով յիս Մինասս խասաւ:

Փոքր թվին Եզ[63] Ղ[ա]մ[ա]ր ամսոյ ի[20] մեր ընկեր Սիմոնին տվի ռճք որ խտուրն տանի Ֆուանկստան թէ ինքն ձեռնհաս լինի ծախէ, թէ չէ՛ տայ Աղէն այս ինչ է:

Նումրայ ա	ա	դանայ	ճարմակ յիստակ բիա- յիբ բարակ ֆուանկի թը- րաշ գուլ արմազ	վազն	բ	դիրէթ	առքն	50000	
Նումրայ բ	դ	դանայ	ճարմակ մինն ոանկին օրթայ լէվ	վազն	գ	դիրէթ	ալմազ	առքն 24000 յեժ.ն ոձ	
Նումրայ գ	ե	դանայ	չրքին քամուանկ	վազն	գ	դիրէթ	ալմազ	առքն 16000	
Նումրայ դ	խ	դանայ	ռիզայ քամուանկ լէվ վատ	վազն	ժ	դիրէթ	ալմազ	առքն 30000	
Նումրայ ե	ձ	դանայ	ղալթան ճարմակ	վազն	ժա	դիրէթ	մարգարիտ	առքն 20000	
Նումրայ զ	ա	դանայ	լէվ ջրով	վազն	բ	դիրէթ	մարգարիտ	առքն 08000	
Նումրայ է	խ	դանայ	կրուակ	վազն	խ	դիրէթ	ալմազ	առքն 07000	
Նումրայ ը	բ	դանայ	ջինս ոանկին բիայիբ	վազն	ժ	դիրէթ	կապուտ եաղութ	առքն 09000	
Նումրայ թ	բ	դանայ	քամուանկ բադ շոււմշ	վազն	ի	բ	դիրէթ	կապուտ եաղութ	առքն 04000
Նումրայ ժ	դ	դանայ	քամուանկ խուշկ քուլուղի	վազն	ժ	գ	դիրէթ	կարմիր եաղութ	առքն 07000

Աստուծով վերոյ թարիղումն վերոյ Սիմոնն Սէթն տարան ճգնաւոր Հէրապետին կոնթէ այս ինչ է:

Նումրայ ա	ա	դանայ	ծակ լիզանդի կարմիր փոքր բանավշ եաղութ	վազն	դ	գ	դիրէթ	
Նումրայ բ	ա	դանայ	ոանկն պակաս ջրով յիստակ խաստ չօքի եաղութ	վազն	լ	թ	դիրէթ	
Նումրայ գ	ժ	գ	դանայ կապուտ Դ.ըն կարմիր այ լէվ օրթայ եաղութ	վազն	ն	լ	ա	դիրէթ
Նումրայ դ	բ	դանայ	լէվ յիստակ բարակ գուլ ջրով արմազ	վազն	ա	լ	ա	դիրէթ

Փոքր թվին ՀԳ[73] Դ[ա]մ[ա]ր ամսոյ ժ[10] Մեանսարի որդի էլմարին տվի տարաւ որ աղարկէ Ֆուանկստան թարվզցի Աղէ ձեռն կամ ով որ վէքիլ լինի արարէլ:

Նումրայ ա	1	դանայ	յիստակ ճարմակ գուշվարայ: արմազ	վազն	բ	լ	դիրէթ	առքն 30000
Նումրայ բ	1	դանայ	տիր բարակ ճարմակ յիստակ արմազ	վազն	ա	լ	դիրէթ	առքն 12000
Նումրայ գ	2	դանայ	լէվ գուշվարայ ճարմակ մարգարիտ:	վազն	գ	լ	դիրէթ	առքն 30000
Նումրայ դ	1	դանայ	կարմիր յիստակ նաթր[ա]շ եաղութ	վազն	դ	լ	դիրէթ	առքն 14000

Փոքր թվին ՀԴ[74] Շբ[ա]թ ամսոյ ժե[15] մեր ընկեր լարեանցի Ջլաւն տարաւ որ թէ ինքն գնայ Ֆուանկստան տայ թավրզցի Մաթոսի որդի Աղէն հարգա՞ ինքն գնայ ոչ լէվ աճթի բարի մարդով աղարկէ Աղէ ձեռն աղարկածս այս է:

Նումրայ ա	1	դանայ	բաղամի ճարմակ ջրով մին երեսն թարթար մին երեսն թախտայ մեծ մէդանով	վազն	գ	լ	դիրէթ	գինն	360000				
Նումրայ բ	1	դանայ	մուսալաս ոանկն պակաս խաստ արմազ	վազն	ե	լ	լ	դիրէթ	գինն 100000				
Նումրայ գ	2	դանայ	մեծօ փունթ շաքարի Ա.ըն տիր ջրով արմազ	վազն	ը	լ	լ	դիրէթ	գինն 100000				
Նումրայ դ	1	դանայ	թարթարի շաքարի խաստ այիբդար արմազ	վազն	ե	լ	լ	դիրէթ	գինն 040000				
Նումրայ ե	3	դանայ	թախտայ տիր բարակ մինն խաշայձեվ գուլ արմազ	վազն	գ	լ	լ	դիրէթ	գինն 110000				
Նումրայ զ	3	դանայ	ճարմակ յիստակ շէզ չօքի մուսալաս բարակ արմազ	վազն	է	լ	լ	դիրէթ	գինն 130000				
Նումրայ է	2	դանայ	ճարմակ բիայիբ թախտայ մուսալաս արմազ	վազն	4	լ	լ	դիրէթ	գինն 050000				
Նումրայ ը	2	դանայ	ճարմակ ա տիր բարակ մին օրթայ եւ խոռ արմազ	վազն	բ	լ	լ	դիրէթ	գինն 035000				
Նումրայ թ	20	դանայ	գերմակ լէվ վատ զալթի արմազ	վազն	դ	լ	լ	դիրէթ	գինն 008000				
Նումրայ ժ	1	դանայ	կապուտ հաշթի ոանկին մէդանով բիայիբ եաղութ	վազն	ժ	լ	լ	դիրէթ	գինն 060000				
Նումրայ ժա	2	դանայ	կապուտ ա.ըն թախտայ մինն գահլայ եաղութ	վազն	թ	լ	լ	դիրէթ	գինն 004000				
Նումրայ ժբ	5	դանայ	լէվ վատ դեղին մինն այն[ա]լհուռ եաղութ	վազն	խ	բ	լ	լ	դիրէթ	գինն 012000			
Նումրայ ժգ	7	դանայ	դեղին ջինս ջրով բիայիբ եաղութ	վազն	ժ	լ	լ	դիրէթ	գինն 030000				
Նումրայ ժդ	1	դանայ	կարմիր ջինս թախտայ ոանկին բիայիբ եաղութ	վազն	դ	լ	լ	լ	դիրէթ	գինն 060000			
Նումրայ ժե	59	դանայ	կարմիր ոանկին գահլայ ֆուանկ փասան եաղութ	վազն	լ	ա	լ	լ	դիրէթ	գինն 015000			
Նումրայ ժզ	50	դանայ	ճարմակ զալթան ֆուանկ փասան շարած մարգարիտ	վազն	ն	լ	ա	լ	լ	դիրէթ	գինն 350000		
Նումրայ ժէ	58	դանայ	ճարմակ զալթան ֆուանկ փասան շարած մարգարիտ	վազն	ժ	է	լ	լ	լ	դիրէթ	գինն 055000		
Նումրայ ժը	07	դանայ	մեծ դուկմայ ա քանդած խտուրն մարգարիտ	վազ-	գ	ի	տ	է	լ	լ	լ	դիրէթ	գինն 009000
Նումրայ ժթ	129	դանայ	եքայ դանայ ոանկին Նշա- բուրի ֆիրուզայ	վազն	գ	ն	լ	ա	լ	լ	լ	դիրէթ	գինն 170000

Նումրայ ի	001	դանայ	բաղամի Նշ[ա]յբուրի օրթայ վազն ժա	դիրէթ	գինն	006000
Նումրայ իա	320	դանայ	ուանկին ջրով գահլայ դեղին վազն 600	դիրէթ	գինն	010000

Ը

Տէր Աստուած մեր դու հոգաս զպետս մեր եւ դու յաջողեալ ուղղես զճանապարհս մեր փոքր թիվն ՀԳ[74] Շբ[ա]թ ամսոյ ԺԵ[15] մեր ընկեր յարեւանցի Ջլաւին եւ դաշտցի Յուսէփին տվի տարաւ: Ներքոյ գրեալ ապրանքն որ թասլիմ առեն թարվզցի Աղէն ինչ տեղ որ տեսնեն տան յինքն դաւզ յինք առուն էստուր խառն յառէչ այ բարձած

Նումրայ ա	07	դանայ	ճարմակ դալթան ան- ծակ ֆուանկ փասան	մարգարիտ	վազն	31	դիրէթ	139000
Նումրայ բ	11	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	38	դիրէթ	161700
Նումրայ գ	12	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	36	դիրէթ	131000
Նումրայ դ	16	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	67	դիրէթ	195000
Նումրայ ե	26	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	48	դիրէթ	143000
Նումրայ զ	43	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	78	դիրէթ	163600
Նումրայ է	52	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	77	դիրէթ	124800
Նումրայ ը	42	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	55	դիրէթ	079800
Նումրայ թ	61	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	73	դիրէթ	085400
Նումրայ ժ	71	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	75	դիրէթ	071000
Նումրայ ժա	72	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	65	դիրէթ	050400
Նումրայ ժբ	174	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	136	դիրէթ	087000
Նումրայ ժգ	219	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	147	դիրէթ	087400
Նումրայ ժդ	289	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	112	դիրէթ	025200
Նումրայ ժե	001	դանայ	գուշվարայ	մարգարիտ	վազն	10	դիրէթ	021000
Նումրայ ժզ	262	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	149	դիրէթ	060550
Նումրայ ժէ	363	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	182	դիրէթ	065250
Նումրայ ժը	2273	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	1004	դիրէթ	317750
Նումրայ ժթ	4296	դանայ	ճարմակ դալթան	մարգարիտ	վազն	1541	դիրէթ	384300
Նումրայ ի	0013	դանայ	դրօշտ նիմուու	մարգարիտ	վազն	00321	դիրէթ	032500
Նումրայ իա	0014	դանայ	գերմակ նիմուու	մարգարիտ	վազն	0011	դիրէթ	005600
Նումրայ իբ	0001	դանայ	դուկմայ	մարգարիտ	վազն	0006	դիրէթ	002400
Նումրայ իգ	0029	դանայ	ջաւաք գուշվարայ	մարգարիտ	վազն	0030	դիրէթ	010000
Նումրայ իդ	0019	դանայ	դրօշտ քամբ[ա]թի	մարգարիտ	վազն	0029	դիրէթ	013300
Նումրայ իե	0282	դանայ	շինած դուկմայ	մարգարիտ	վազն	0082	մսխալ	080000
Նումրայ իզ	0220	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0009	մսխալ	017575
Նումրայ իէ	0280	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0018	մսխալ	030225
Նումրայ իը	0320	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0033	մսխալ	047925

Նումրայ իթ	0400	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0075	մսխալ	086900
Նումրայ լօ	0500	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0041	մսխալ	037200
Նումրայ լա	0640	դանայ	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0063	մսխալ	046700
Նումրայ լբ	0820	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0066	մսխալ	035500
Նումրայ լգ	1080	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0026	մսխալ	008400
Նումրայ լդ	1400	դանէն	ա մսխալ ծակ	մարգարիտ	վազն	0011	մսխալ	003050

բաթ	0333	մսխալ	պաշ լէվ մարգարտի	խաքայ գինն	0250	դեկան	մսխալն	83250
բաթ	0747	մսխալ	օրդնարի մարգարտի	խաքայ մսխալն	0160	դեկան	գին	119500
Նումրայ լե	0157	դիրէթ	խաքէ ջոկած ծակած մարգարիտ				գինն	006000

Թխտիս լէ ուղամ թէ մարգարիտ թէ խաքայ քուլի ջամն ելաւ զճոզ թուման է ոճն դեկան խարճ վերայ գալոյ:

Տէր մեր եւ Աստուած մեր դու հոգաս զպետս մեր եւ դու յաջողեալ ուղղես իմ Մինասիս ընկեր Նազարին տվի տարաւ ներքոյ գրեալ ապրանքն որ սալամաթ տանի Վէնէտիքն տայ թարվզցի Աղէն որ էլ Նազարին յուզուրումն ծախէ դաֆտար առե բերե շուն որ քուլի մարգարտումն իս թումանի շախն Նազարին այ:

Նումրայ ա	055	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	068	մսխալ	առքն	մսխալն	6000
Նումրայ բ	079	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	080	մսխալ	առքն	մսխալն	4800
Նումրայ գ	094	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	078	մսխալ	առքն	մսխալն	4000
Նումրայ դ	117	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	083	մսխալ	առքն	մսխալն	3400
Նումրայ ե	081	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	050	մսխալ	առքն	մսխալն	3000
Նումրայ զ	129	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	078	մսխալ	առքն	մսխալն	2700
Նումրայ է	102	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	060	մսխալ	առքն	մսխալն	2400
Նումրայ ը	185	թասպէ	թիր դալթան ճար- մակ մարգարիտ	վազն	098	մսխալ	առքն	մսխալն	2000
Նումրայ թ	018	թասպէ	Քամբաթի խառն մարգարիտ	վազն	019	մսխալ	առքն	մսխալն	4400
Նումրայ ժ	045	թասպէ	Քամբաթի խառն մարգարիտ	վազն	035	մսխալ	առքն	մսխալն	3200
Նումրայ ժա	005	թասպէ	դեղին շիրին դալ- թան մարգարիտ	վազն	005	մսխալ	առքն	մսխալն	4400

Նումրայ Ժր 013 Թասպէ դեղին շիրին վազն 007|| մսխալ առքն մսխալն 2200
դալթան մարգարիտ

Վերոյ Ժր ռ[ա]ղ[ա]մ: մարգարտին ելաւ Թասպէ 923: վազնն 662|| մսխալ, առքին շամնայ բնլբ Թուման
զոէն դիան:

Թ

Տէր Աստուած իմ, դու հոգաս զպէտս մեր եւս կարիս առաւել քան զոր խնդրեմք եւ իմանամք փոքր թվին
Հե[75]ին ճգնաւորի որդի Հէրապետ Գուշ[ա]ր[ա]թէն իմ Մինասիս եւ Պետրոսին կոնթէ խրիտ էր աղարկէլ
առքն եւ Թասպիլն այս է ներքոյ գրեցաւ:

Նումրայ ա	3 դանայ	ալմաս ք դանէն ճարմակ Թախ- տայ բիայիբ ա դանէն ձիք մեծօ փունթ փոքր նաբաթի գ դանին քաշն այ Ըստամբուլ քաշովն	վազն 016	դիրէթ	առքն 1752,
Նումրայ բ	2 դանայ	ալմաս Թախտայ մէկնեւ այ ճար- մակ բիայիբ	վազն 013	դիրէթ	առքն 2256,)
Նումրայ գ	6 դանայ	ալմաս Թախտայ նաբաթի ե.ըն ճարմակ բիայիբ	վազն 017	դիրէթ	առքն 1099,)
Նումրայ դ	19 դանայ	ալմաս Թախտայ ճարմակ բիայիբ	վազն 022	դիրէթ	առքն 0458,
Նումրայ ե	15 դանայ	ալմաս Թախտայ ճարմակ ոան- կին խառն	վազն 032	դիրէթ	առքն 0650,
Նումրայ զ	106 դանայ	ալմաս Թախտայ ճարմակ բիայիբ	վազն 095	դիրէթ	առքն 1660,
Նումրայ է	322 դանայ	ալմաս Թախտայ ճարմակ բիայիբ	վազն 153	դիրէթ	առքն 1870,)
Նումրայ ը	375 դանայ	ալմաս Թախտայ հաշտանկ խին մադան	վազն 103	դիրէթ	առքն 1415,
Նումրայ թ	576 դանայ	ալմաս Թախտայ հաշտանկ խին մադան	վազն 071	դիրէթ	առքն 0667,
Նումրայ ժ	431 դանայ	ալմաս Թախտայ հաշտանկ խին մադան	վազն 025=	դիրէթ	առքն 0155,)
Նումրայ ժա	058 դանայ	ալմաս Թախտայ քաշ բաբաթ	վազն 019	դիրէթ	առքն 105,)
Նումրայ ժբ	001 դանայ	ալմաս Թախտայ տիր քաշ ոանկ	վազն 002	դիրէթ	առքն 0020,)

Ջամն ելաւ: 12110, ոուփի

Ներքոյ գրիլս զալիլն Հնդստանայ եկած էր, գին չէր գրած ես տեղս գին դրեցի տեղիս մազանովն այս է ներ-
քոյ գրեցաւ:

Նումրայ ա	09 դանայ	Թախտայ լէվ յիստակ ալմաս քաշն Ըստամբուլայ քարով	17	դիրէթ	առքն 272000 դեկան
Նումրայ բ	15 դանայ	Թախտայ խաստ բարակ ալմաս քաշն	18	դիրէթ	առքն 144000
Նումրայ գ	64 դանայ	հաշտանկ փունթ ալմաս	11	դիրէթ	առքն 033750

Նումրայ դ	05 դանայ	Թախտայ լէվ բանի ալմաս	09	դիրէթ	առքն 160000
Նումրայ ե	02 դանայ	փունթ յիստակ ալմաս	05	դիրէթ	առքն 057500
Նումրայ զ	08 դանայ	Թախտայ սինա ալմաս քաշն	07	դիրէթ	առքն 050000
Նումրայ է	44 դանայ	Թախտայ յիստակ ալմաս քաշն	18	դիրէթ	առքն 075000
Նումրայ ը	74 դանայ	ոանկին ալմաս քաշն	17	դիրէթ	առքն 043100
Նումրայ թ	30 դանայ	ճարմակ սինայ ալմաս քաշն	10	դիրէթ	առքն 033000
Նումրայ ժ	75 դանայ	դալթի ալմաս քաշն	17	դիրէթ	առքն 028000
Նումրայ ժա	02 դանայ	լալ քաշն	06	դիրէթ	առքն 012000
Նումրայ ժբ	01 դանայ	լալ քաշն	05	դիրէթ	առքն 015000
Նումրայ ժգ	05 դանայ	դեղին քաշ եաղութ քաշն	19	դիրէթ	առքն 012000
Նումրայ ժդ	01 դանայ	արծաթով բոնած ուլազ աշայիբ կրուզիտայ			առքն 010000
Նումրայ ժե	01 դանայ	նարմ մատանի արծաթէ էլ աշիբ կրուզիտ[ա]յ			առքն 012000
Նումրայ ժզ	03	մսխալ ֆոանկ փասան մարգարիտ կե դանէն ա մսխալ			առքն 023000

Վերոյ ապրանքին տակին գ զալամէն զատ ողջ մին լուլում[ա]յ եւ էտ ոուփով առած ապրանքիդ էլ ուրիշ
խալջայ վերայ եկէլ շամնայ գնն ոուփի, որ թէ առքն թէ ամենայն խարճն քուլի ապրանք մտածին շամնայ
15460,||

Վերոյ ապրանքին գ զալամն լուլումի դրէլ խանեցի գ զալամ էլ ալմաս դրի որ շամն ելաւ ժգ զալամ ալմաս:
Ձ զալամ թէ լալ թէ եաղութ թէ մարգարիտ թէ նարմ դրինք քամարումն.

Ներքոյ գրիլն էլ Յէրապետին աղարկածն Մինասիս այ եւ Պետրոսին Պետրոսն ուղ ելաւ.

Նումրայ ժէ	106 դանայ	չունի կարմիր եաղութ	քաշն 25	դիրէթ	առքն 032,
Նումրայ ժը	001 դանայ	լէվ Թախտայ կարմիր եաղութ	քաշն 11	դիրէթ	առքն 222,)
Նումրայ ժթ	001 դանայ	ծակ ջրով ձիք կարմիր եաղութ	քաշն 22	դիրէթ	առքն 028,)
Նումրայ ի	003 դանայ	ծակ նիլգ[ա]նդի կարմիր եա- ղութ	քաշն 40	դիրէթ	առքն 040,)
Նումրայ իա	001 դանայ	ծակ ջրով գուշվար լէվ լալ	քաշն 14	դիրէթ	առքն 033,)
Նումրայ իբ	009 դանայ	ծակ լէվ ջրով գուշվար լալ	քաշն 54	դիրէթ	առքն 058,
Նումրայ իգ	010 մսխալ	չունի կարմիր ուղայ եաղութ	քաշն 10	մսխալ	առքն 005,)
Նումրայ իդ	001 դանայ	գուլ այիբդար դեղին եաղութ	քաշն 28	դիրէթ	առքն 210,)
Նումրայ իե	001 դանայ	էլ գուլ յիստակ դեղին եաղութ	քաշն 08	դիրէթ	առքն 072,
Նումրայ իզ	137 դանայ	ջրով նաթրաշ դեղին եաղութ	քաշն 242	դիրէթ	առքն 150,)
Նումրայ իէ	007 դանայ	ոանկին յիստակ դեղին եաղութ	քաշն 029	դիրէթ	առքն 125,)
Նումրայ իը	008 դանայ	սէլ[ա]նի գաթ կարկտակ	քաշն 035	դիրէթ	առքն 045,
Նումրայ իթ	021 դանայ	Թախտայ յիստակ ճարմակ եա- ղութ	քաշն 044	դիրէթ	առքն 0054,

Նումրայ լօ	001	դանայ	չօքի ջրով ճարմակ եաղուծ	քաշն	007	դիրէթ	առքն	013,
Նումրայ լա	088	դանայ	ջրով ճարմակ եաղուծ	քաշն	061	դիրէթ	առքն	020,
Նումրայ լբ	026	դանայ	ջրով ճարմակ եաղուծ	քաշն	097	դիրէթ	առքն	029,
Նումրայ լգ	001	դանայ	չօքի մէդանով կապուտ եաղուծ	քաշն	025	դիրէթ	առքն	250,
Նումրայ լդ	001	դանայ	հաշթի ոանկին կապուտ եաղուծ	քաշն	018	դիրէթ	առքն	065,
Նումրայ լե	002	դանայ	հաշթի ոանկին կապուտ եաղուծ	քաշն	017	դիրէթ	առքն	085,
Նումրայ լզ	003	դանայ	հաշթի ոանկին կապուտ եաղուծ	քաշն	025	դիրէթ	առքն	082,
Նումրայ լէ	001	դանայ	չօքի ջրով կապուտ եաղուծ	քաշն	019	դիրէթ	առքն	040,
Նումրայ լը	003	դանայ	չօքի հաշթի կապուտ եաղուծ	քաշն	015	դիրէթ	առքն	042,
Նումրայ լթ	002	դանայ	հաշթի ջրով կապուտ եաղուծ	քաշն	013	դիրէթ	առքն	024,
Նումրայ խօ	031	դանայ	չօքի ոանկին կապուտ եաղուծ	քաշն	111	դիրէթ	առքն	134,≡
Նումրայ խա	023	դանայ	չօքի ջրով կապուտ եաղուծ	քաշն	019	դիրէթ	առքն	013,
Նումրայ խբ	001	դանայ	լուանակ կապուտ եաղուծ	քաշն	012	դիրէթ	առքն	005,
Նումրայ խգ	031	դանայ	ոանկին ծակ կապուտ եաղուծ	քաշն	125	դիրէթ	առքն	065,
Նումրայ խդ	075	դանայ	ոանկին ջրով կապուտ եաղուծ	քաշն	026	դիրէթ	առքն	004,
Նումրայ խե	090	դանայ	չօքի դեղին կապուտ գուշվար եաղուծ	քաշն	540	դիրէթ	առքն	097,
Նումրայ խզ	001	դանայ	չօքի ջրով կապուտ եաղուծ	քաշն	019	դիրէթ	առքն	060,
Նումրայ խէ	003	դանայ	հաշթի ջրով յիստակ ք ոանկ եաղուծ	քաշն	013	դիրէթ	առքն	040,
Նումրայ խը	003	դանայ	կապուտ եաղուծ եւ զմրուծ	քաշն	017	դիրէթ	առքն	008,
Նումրայ խթ	080	դանայ	կապուտ եաղուծ	քաշն	065	դիրէթ	առքն	012,

Ջամն ելաւ 1164,-

Աստուծով էս արմասս յետին օրն առինք որ գրեցաւ յառաջկին ֆարդին մինչ նումրայ ժ արմասին խետ ջամն բերինք տեղս որ ներքոյ գրելոյն խետ ջամ տվինք:

Նումրայ ժա	4	դանայ	տիր շատ բարակ թախտայ արմաս քաշն	05	դիրէթ	առքն	110000	դեկան
Նումրայ ժբ	1	դանայ	խաչ ջրով յիստակ փոքր ոանկին արմաս քաշն	05	դիրէթ	առքն	125000	դեկան
Նումրայ ժգ	8	դանայ	լէվ բարակ փոքր այլբ կայ միջ[ու]մն արմաս քաշն	8	դիրէթ	առքն	064000	դեկան

Թէ էս գ ոաղամս թէ յ[ա]ռ[ա]ջկին թխտին ժ զարմն ջամնայ ժգ զարմ որ դրինք լուլումն քուլի ժգ զարմ արմասին առքին ջամն ելաւ. 1195250 դեկան:

Բ[ա]թ էլ յառաջկին թխտին գ զարմ ապրանքն որ քամարումն [ա]յ քուլի առքին ջամն ելաւ: 0084000 դեկան:

Որ ք տեղ դրած ապրանքին առքին ջամն ելաւ: 1279250 դեկան:

էս գ դֆ[ա]յ կդ զարմ գրած թասվիլով քարեղէնս ինձ Տէր՝ Մարգարէ որդի Սիմոնն խասաւ որ տանեմ Ֆոանկըստան խասացանեմ պարոն Աղէն:

Աստուծով փոքր թվին Հե[75] Դ[ա]մ[ա]յ ամսոյ ԻԳ[23] Աղամալն տարաւ Ֆոանկստան տայ Աղէն այս է.

Նումրայ ա	031	դանայ	ճարմակ թախտայ բարակ արմաս քաշն	010	դիրէթ	առքն	0038000	դեկան
Նումրայ բ	085	դանայ	ոանկին թախտայ բարակ արմաս քաշն	033	դիրէթ	առքն	0085000	դեկան
Նումրայ գ	084	դանայ	ղաթի թախտայ բարակ արմաս	022	դիրէթ	առքն	0040000	
Նումրայ դ	001	դանայ	շատ բարակ գուլ բիայիբ արմաս քաշն	001 =	դիրէթ	առքն	0050000	
Նումրայ ե	001	դանայ	ճարմակ յիստակ գուլ բիայիբ արմաս քաշն	003	դիրէթ	առքն	0074000	
Նումրայ զ	001	դանայ	յիստակ դեղնայշատ գուշվարայ արմաս քաշն	003	դիրէթ	առքն	0090000	
Նումրայ է	001	դանայ	ճարմակ թախտայ յիստակ արմաս քաշն	002	դիրէթ	առքն	0035000	
Նումրայ ը	001	դանայ	փոքր շաքարի յիստակ գուշվարցայ արմաս քաշն	002	դիրէթ	առքն	0045000	
Նումրայ թ	003	դանայ	շաքարի թախտայ արմաս քաշն	001	դիրէթ	առքն	0011000	
Նումրայ ժ	002	դանայ	ա փունթ ա.ըն բիանդամ արմաս քաշն	001	դիրէթ	առքն	0004000	
Նումրայ ժա	001	դանայ	ճարմակ յիստակ խաստ արմաս քաշն	001=	դիրէթ	առքն	0007000	
Նումրայ ժբ	001	դանայ	ճարմակ մէդանով բարակ արմաս քաշն	001	դիրէթ	առքն	0033000	
Նումրայ ժգ	017	դանայ	սինա ոանկ տիր բարակ թախտայ արմաս քաշն	011	դիրէթ	առքն	0051750	
Նումրայ ժդ	001	դանայ	թաբով թարթարի մէդ[ա]նով ճարմակ արմաս քաշն	002	դիրէթ	առքն	0030500	
Նումրայ ժե	003	դանայ	լէվ բարակ մուսալաս ճարմակ գուլ արմաս քաշն	002 ≡	դիրէթ	առքն	0020500	դեկան

Վերոյ ժն զարմ գրած արմասին առքին ջամն ելաւ: 614750 դեկան.

Բ[ա]թ տարա իս դանայ արմաս վազնն ղ դիրէթ ոութ առքն ոաթին 45, ոութի:

էս վերոյ գրի[ա]լս ինձ Դաուլթի որդի Աղամ[ա]լս խասավ որ տանեմ Ֆոանկստան տամ թարվզցի Աղէն:

Նուժրայ խե	0037	դանայ	մեծ պզտիկ վազն խզ դիրէթ կարմիր եաղութ	
Նուժրայ խզ	0004	դանայ	բ ոսկով բ արծաթով եաղութ մատանի	
Նուժրայ խէ	0265	դանայ	ռանկին ս[ա]վիզայ կարմիր եաղութ վազն	62 դիրէթ
Նուժրայ խը	0190	դանայ	ռանկին կարմիր եաղութ	վազն 24 դիրէթ
Նուժրայ խթ	1200	դանայ	ռզին ռիզայ ռանկին կարմիր եաղութ	վազն 945 դիրէթ
Նուժրայ ծ	0741	դանայ	ռանկին կարմիր եաղութ	վազն 205 դիրէթ
Նուժրայ ծա	0330	դանայ	ռանկին կարմիր եաղութ	վազն 125 դիրէթ
Նուժրայ ծբ	0001	դանայ	ռանկին զըբեղ թաբով կարմիր եաղութ	վազն 016 դիրէթ նարմ
Նուժրայ ծգ	0104	դանայ	ռանկին կապուտ եաղութ	վազն 101 դիրէթ
Նուժրայ ծդ	0001	գրէչայ	լէվ մէմունի փահզար	վազն 004 մսխալ
Նուժրայ ծե	0001	գրէչ[ա]յ	ամբար	վազն 007 մսխալ
Նուժրայ ծզ	0124	դանայ	ռանկին յիստակ կարկտակ	
Նուժրայ ծէ	0108	դանայ	չրքին դեղին եաղութ	
Նուժրայ ծը	0071	դանայ	ռանկին դեղին եաղութ	
Նուժրայ ծթ	0015	դանայ	օրթայ ռանկ ճարմակ եաղութ	վազն 014 դիրէթ
Նուժրայ կ	0020		չուխտ բ երեսի մարգարտէ արուսաք	
Նուժրայ կա	0057	դանայ	յիստակ թախտայ ալմազ	վազն 060 դիրէթ
Նուժրայ կբ	0037	դանայ	տաշած գերմակ ալմազ	վազն 002 դիրէթ
Նուժրայ կգ	0061	դիրէթ	քաֆ ալմազ	վազն 061 դիրէթ
Նուժրայ կդ	0061	դանայ	եքայ դանայ մեծ մեծ նիլբում ֆիրուզայ	
Նուժրայ կե	0271	դանայ	աւալ նիլբում ֆիրուզայ	

ԺԱ

Նուժրայ կզ	0541	դանայ	դուում նիլբում ֆիրուզայ	
Նուժրայ կէ	0356	դանայ	սէում նիլբում ֆիրուզայ	
Նուժրայ կը	0785	լիտրայ	մեծ մեծ թէ գերմակ ռանկին լաջվարդ	
Նուժրայ կթ	1171	լիտրայ	եւ սինայ եւ գլուխ ռէվանդ	
Նուժրայ հօ	0140	լիտրայ	օլիվէթ սէլան	
Նուժրայ հա	0187	լիտրայ	դֆթիք	
Նուժրայ հբ	0057	թօփ	Մլթան[ա]յ բան սիաքար եաղլըղ	
Նուժրայ հգ	0023	թօփ	Ղուդուբ Շահի եաղլըղ	
Նուժրայ հդ	0022	թօփ	Շ[ա]հզ[ա]դ[ա]յիտրի սիաքար շիթ	
Նուժրայ հե	0003	թօփ	Թաբրիզի ալ[ա]չայ	
Նուժրայ հզ	0011	թան	Ֆումինի բան խամ ալաջայ	
Նուժրայ է	0004	թօփ	Քաշ[ա]ն[ա]յ բան եաղլըղ	
Նուժրայ հը	0001	թան	Թաբրիզի միզար միզար	
Նուժրայ հթ	0001	թան	Սուրընջի վէստ	
Նուժրայ ձօ	0002	թ[ա]ն	Մլթ[ա]ն[ա]յ պզտիկ բան լահաֆ	

Նուժրայ ձա	0006	թ[ա]ն	Ղուլումանայ ալաջայ	
Նուժրայ ձբ	0002	թ[օ]փ	Հէդրապատի մադրփաք	
Նուժրայ ձգ	0001	թան	Սրունջի կարմիր շիլայ	
Նուժրայ ձդ	0008	թազայ	Բնարիսի զառթարի մաշնայ	
Նուժրայ ձե	0040	լ[ի]տրայ	քն[ա]ր շարբաֆի ապրիշում	
Նուժրայ ձզ	0003	դանայ	տաշած ճարմակ եաղութ	
Նուժրայ ձէ	0006	դանայ	Նշաբուրի ֆիրուզայ մատանի	

Բ[ա]թ էլ փոքր թվին ԿԶ[66] Ղամ[ա]ր ամսոյ մէկին ինչ ապրանք որ Քանանն Ըստամբօլոյ Աղէ վերայ աղարկել այ այս է որ գրեցաւ.

Նուժրայ ա	1700	մսխալ	եաղութի խաքայ փոքր էլ քաշբ[ա]թ միջումն	3	տուկատ
Նուժրայ բ	0178	դանայ	արծաթով բանած թէ աղիղ թէ եամ[ա]նի գրած նգիմի	2	լիրայ
Նուժրայ գ	0165	դանայ	նգիմի թէ եմանի թէ աղիղ ս[ա]րհ[ա]մ դանէն շ[ու]ր	30	սուդի
Նուժրայ դ	0380	դանայ	թէ արծաթով թէ սաղայ բազբանդ եւ գուշվարայ	20	տուկատ
Նուժրայ ե	0091	դանայ	բուսրաղէ աղիղէ քուլին շուր	1	լիրայ
Նուժրայ զ	0117	մսխալ	թէ գրած թէ անգիր եմանի բլօր նգիմի սարհամ դանէն	7	տուկատ
Նուժրայ է	0080	մսխալ	չուր	2	տուկատ
Նուժրայ ը	0002	դանայ	կապուտ եաղութի խաքայ օնցէն շուր	200	տուկատ
Նուժրայ թ	0010	դանայ	կապուտ եաղութ ռանկին գուշվարայ վազն ՂԸ դիրէթ	220	տուկատ
Նուժրայ ժ	0040	դանայ	գինն շուր	120	տուկատ
Նուժրայ ժա	0872	դանայ	մեծ եւ օրթայ կապուտ եաղութ վազն ԵԺ դիրէթ գինն	008	լիրայ
Նուժրայ ժբ	0004	դանայ	քիչրի ռիզայ կապուտ եաղութ վազն զԵկզ դիրէթ	080	տուկատ
Նուժրայ ժգ	0002	դանայ	գ.ըն ոսկէ մին արծաթէ կապուտ եաղութ մատանի գինն	030	տուկատ
Նուժրայ ժդ	0006	դանայ	չուր	030	տուկատ
Նուժրայ ժե	0004	դանայ	թախտայ եաղութ ճարմակ մատանի գինն շուր	128	տուկատ
Նուժրայ ժզ	0008	դանայ	դեղին տաշած եաղութ վազն Ժզ դիրէթ գինն շուր	010	տուկատ
Նուժրայ ժը	0004	դանայ	Բաղաշի լալ գուշվարայ վազն կզ դիրէթ գինն շուր		
Նուժրայ ժղ	0008	դանայ	զ[ի]նս ճարմակ եաղութ Բ.քն կապուտ վազն ՂԸ դիրէթ		
Նուժրայ ժռ	0008	դանայ	ս[ա]րհ[ա]մ դանէն շուր		

էս վերոյ ժզ ռաղամ ապրանքիս գինն որ դրել այ եվելէ այ գրել ես եվել գրածն գրեցի ոչ պակաս գինն էս այ որ վերոյ գրեցաւ:

Բ[ա]թ էլ փոքր թվին ԿԷ[67] շ[ա]մս, ամսոյ: Քօչի թաս[ա]լի Ըստամբօլոյ աղարկել այ էլ Աղէ վերայ դուսցի Մարկոսն [ա]յ տարէլ:

Նումրայ ա	24	դանայ	ծակ գուշվարայ կապուտ եաղութ վազն գնկբ ղիրէթ 012	մառչի
Նումրայ բ	62	դանայ	ծակ գուշվարայ կապուտ եաղութ վազն պակաս գին 001	մառչի
Նումրայ գ	01	դանայ	շաքարի յիստակ ջրով արմազ վազն գ ղիրէթ պակաս գին շուր ղիրէթն	040
Բ[ա]թ էլ փոքր թվին Ըստամբ[ո]լոյ Բաղումի որդի Աւետն թասալի աղարկէլան էլ Աղէ վերայ				
Նումրայ ա	158	դանայ	ռանկին Ֆռանկ փասան լէվ կարմիր եաղութ վազն ձգ ղիրէթ պակաս գին դանէն շուր	001
Նումրայ բ	001	դանայ	ջինս ռանկին յիստակ նարնջի նարմ եաղութ վազն իօ ղիրէթ գինն գն մառչիլէն շուր	200

Ես Տէր Աղեքսանդր կաթողիկոս ամենայն հայոց. Ասլն դաֆթարին տեսի որ խոջայ Մինասին իւր ձեռացայ գիրն էր որ ես ստոյգ կու ճանաչեմ սաւատս համեմատէր, մհրեցի. վերջ գրոյս:

Դֆթարս որ է ԺԱ թուղթ սորայ ասլ դֆթարն տեսի որ էր խոջայ Մինասին ձեռացայգիրն եւրս կու ճանաչեմ սավադիս համեմատ այ եւ ԺԱ թուղդ դֆթարիս գլխին եւրս մօհրեցի Մուրադի որդի Սարհադ

Վերոյ գրեալ ԺԱ վարաղ դավթարիս գրեալ ասլն խոջայ Մինասին դաստխաթին հետ համեմատ այ, մրեցի Գրիգորի որդի Սարհ[ա]դ

Վերոյ գրեալ ԺԱ վարաղ սավադըս խոջայ Մինասին ասլ դաֆտարին հետ համեմատ այ եւ դասխաթն կը ջանաչեմ Գրիգորի որդի Ըստէփան

Վերոյ տասն եւ մին վարաղ սավատն խոջայ Մինասին դասխաթ դաֆտարին հետ համեմատ այ եւ ձեռացայ գիրն կու ճանաչեմ Մուրատի որդի Շարիման

Դ[ա]ֆտարս որ է ԺԱ թուխտ սորա ասլ դաֆտարըն տէսի որ խոջայ Մինասին ձեռացայգիրն էր, որ կու ճանաչեմ սավատս համեմատ այ եւ ԺԱ թուխտ դաֆտարիս գլխին եւս մօհրեցի Ղեւոնդի որդի Մահտեսի Մատուր դի Ղեւոնդ:

Ես Ավետի որդի Մկրտումըս դըֆտարիս ասլըն տեսի խոջայ Մինասին: Դաստըխաթըն էլն կու ճանաչեմ սավատիս մաֆ եղայ, մըրեցի

Դվթարըս որ է ԺԱ թուխտ սըրա ասլ տերն տէսի որ խոջայ Մինասին ձեռացայգիրն էր, որ կը ճանաչեմ սավատիս համեմատ էր, մօրեցի Զաքարէ որդի Սավէլ

Դվտարս որ է ԺԱ թուխտ սորայ ասլըն տեսի որ խոջայ Մինասին ձեռաց գիրն էր, սավատիս հետ համեմատ է, Ըմբրումաղէ որդի Դաւութ

Handwritten Armenian text in a cursive script, likely a continuation of the document's content. The text is densely packed and includes various names and titles, such as 'Մինասին' and 'Սարհադ'. There are some markings and a circular stamp visible in the upper right portion of the page.

Հաշուեմատեանի Ա. Թերթից

Խոջա Մինասի հաշուեմատեանի բառարան

աբդար (պրսկ. آبدار - āb-dār) - ջրալի, խոնար, հիւթեղ, լաւ փայլ ունեցող (գոհարի մասին):

ալաջայ (թրք. آلاجه - alaca) - գոյնզգոյն, խայտաբղետ շերտաւոր կտոր:

ալմազ (պրսկ., արաբ. ألماس almās) - ադամանդ:

ահթի (արաբ. احد aḥad) - մէկ, մի:

աղէղ (արաբ. عقيق 'aqīq) - ագաթ, սերդուլիկ:

ամբարչայ (հինդի, պրսկ. انبرچه 'ambarcha) - օծանելիքի սրուակ, շիշ, վզի զարդ՝ սաթով:

անալհոռ (արաբ. عين الهر - 'ain al-herr) - կատուակ:

անդամ (պրսկ. اندام - andām) - համաչափութիւն:

անփախ (պրսկ. پخ pakh) հաւանաբար առանց փախի՞, ճանակ:

աշտանկ - տե՛ս հաշտանկ:

ապրիշում (պրսկ. ابريشم - abrīshum) - մետաքս:

աջալիբ (արաբ. عجائب 'ajā'ib) - հրաշալի, արտասովոր:

ասլան (արաբ. أسلā aslan) - ի սկզբանէ, ի բնէ, ոչ երբեք, երբեք:

արզիշտ (պրսկ. ارزش arzesh) - գին, արժէք:

արմ (արաբ. ارم - arm) - ձեռ, կաղապար:

արմուդի (թրք. armūd) - տանձաձեռ:

արուսաք (հաւանաբար թրք.) - սաղափ, գաղտակոր, երկպատեան խեցեմորթ զարդարանք:

բաբաթ/բաբաթի (արաբ. بابت bābat) - տեսակ, առարկայ, հաշի:

բաբաղոնի (պրսկ. باباغوری bābāghuri) - ագաթի տեսակ, որը կարելի է գտնել

Հնդկաստանի Գուջարաթ նահանգում: Հիմնականում սպիտակադեղնաւուն է եւ նարնջագոյն:

բադ (պրսկ. بد bad) - ցածրորակ:

բադամի (պրսկ. بادامی badami) - նշագոյն, նշաձեռ, մատանու ճանակ

բազբանդ/բազուբանդ (պրսկ. بازوبند bāzū-band) - բազկիկ, բազպան, ապարանջան:

բադամ (պրսկ. بگم bagam) - մծխի, ծիճխի, բծի, շիկածառ, բրազիլական փայտ:

բան - այստեղ՝ գետին, հող

բանավշ (պրսկ. بنفشه bunafsha, binafsha, banafsha) - մանուշակ, մանուշակագոյն:

բանդար (պրսկ. بندر bandar) - նաւահանգիստ, առետրական քաղաք, քաղաք:

բանի (պրսկ. بانی bānī) - աղբիւր, ծագում:

բաշխայ (պրսկ. بخشه bakhsha) - բաժին:

բլօր (պրսկ. بلار ballār) - բիրտեղ:

Բնարիս - քաղաք Հնդկաստանում:

բութման - մատնոց:

բութրաղ (սանսկրիտ կամ պրսկ./արաբ. بسراق busraq) - տոպագ, լակինթ:

գահլայ (պրսկ. گاهله gahla) չորոշմուած ուկի կամ արծաթ:

Գանգ Սաղար - հաւանաբար Գանգա Սագար բնակավայրը Հնդկաստանում՝ Գանգէս գետի դելտայում: Յանախ առուանում է նաեւ Գանգասագար:

Գանսալի - քաղաք Հնդկաստանում:

գդոլ - գդա՞լ:

գերմակ (պրսկ. گرمك garmak) - մանր, նորբ, փոքր, սպիտակ, փափուկ:

գիրդ (պրսկ. گرد gard, gird) - կլոր, շրջան, տրամագիծ:

գիրեվազա (պրսկ. گريوازه girewāza) - ուլունքի թելաշար:

գուզին (պրսկ. گزين guzīn) - ընտրուած, ընտիր:

գուլ (պրսկ. گل gul) - վարդ, ծաղիկ, վարդագոյն, բուր, ոչ սուր:

գուլ շաքարի (պրսկ. گلشکری gul-shakar, گلشکری gul-shakarī) - վարդի մուրաբայ, այստեղ հաւանաբար՝ ուղղակի վարդագոյն:

գուշվարա (պրսկ. گوش واره gosh-wāra) - ակնջօղ, մեծ մարգարիտ (միակը պատեանի մէջ), ինչպէս նաև ձեռագործ կտոր, որը կրում են գլխաշորի երկու ծայրերին որպէս զարդարանք:

գրե (պրսկ. گره gereh) - հանգոյց, երկարութեան չափման միաւոր, մէկ տասնվեցերորդ գազի:

գրօլիկօ - անյայտ բառ, սակայն սկզբնաղբիւրում բացատրում է որպէս նոյնը, ինչ զաբարչայը (արաբ. زبرجد zabarjad) ոսկեքար, տոպագ: Տե՛ս զաբարչաթ:

գրէզ (իտալ. greggio) - անմշակ, չլկուած, անուաշ (թանկարժէք եւ կիսաթանկարժէք քարերի համար):

դաբ (պրսկ. داب dāb) - այստեղ հաւանաբար՝ շքեղ, շքեղութիւն:

դահգազի (պրսկ. ده گزي dah gazi) - տասնարմնկաչափ:

դաղ (պրսկ. داغ dāgh) - բիծ, նշան:

դաղդար (պրսկ. داغدار dāgh-dār) - պիսակաւոր, բիծ ունեցող:

դանա (պրսկ. دانه daneh) - հատ, միաւոր, թուից առաջ դրոտող բառ:

դանկ (պրսկ. دانگ dānug, dāng) - դրամի մէկ չորրորդ մասը, որն է բանի մէկ վեցերորդ մասը:

դանկի (արաբ. دانق dānāq) - դրամի մէկ վեցերորդ մասը, երկու կարատ:

դասխաթ (պրսկ. دستخط dast-khat) - ձեռագիր, ստորագրութիւն:

դաստայ - անյայտ, ըստ բնագրի՝ հաւանաբար գործուածքի տեսակ:

դաֆայ (հինդի दाफा dafa) - անգամ, հատուած, մաս:

դոմալ - անյայտ, ըստ բնագրի՝ հաւանաբար գործուածքի տեսակ:

դուզին - հաւանաբար դիմին, այսինքն՝ 12:

դուկմայ (պրսկ. تکمه tikma) - ոսկեթել մետաքս, բարձր որակի ոսկի, նաեւ (պրսկ. دکمه dokmeh) - կոճակ:

դուշաբի (պրսկ. لعل دوشابی la'li doshābī) - հաւանաբար՝ դուշաբի գոյնի սուտակ (ոտրքին), քանի որ պարսկերէնում «լալի դուշաբի»-ն ունի այդ իմաստը:

դուսերի/դահսերի (պրսկ. دوسر dūsar) - երկու գլուխ ունեցող կամ երկգլխանի:

դրօշտ (պրսկ. درشت durusht) - կոշտ, պինդ, կարծր:

դօվ (արաբ. دوف dauf) - խոնարացնող, գոացող:

դֆայ (պրսկ. دفة daffat) - թերթ, էջ, որտէ բանի ցանկացած կողմ:

դֆթիք - ուղտաբուրդ, գզած, այծի մազի եւ նթաբուրդ, գզած նորբ բուրդ:

եադաշտ (պրսկ. یاداشت yādāsh) - նշումների տետր, յուշատետր:

եաղլուխ (թրք.) - թաշկինակ, գլխաշոր:

եաղութ (արաբ. ياقوت āqūt) - լակինթ:

եաշմ (արաբ. اشم ashm) - յասախ:

եափղնճի (թրք. yapanji) - բրդեայ հաստ և կոշտ գործուածքից թիկնոց:

զաբարչաթ (արաբ. زبرجد zabarjad) - տպագիր, ձիթաքար:

զաթ (արաբ. ذات zāt) - պարունակող, էութիւն, ինքը, տեսակ:

զանջիլ (արաբ. زنجيل zanjabil) - կոճակալ:

զառթար (պրսկ. زرتار zar-tār) - ոսկեթել:

զբէթ (արաբ. زباد zabād) - մշկաբեշկ, կատուագի, որի պոչի տակից հաւաքուած կեղտից օծանելիք էին պատրաստում:

զըբեղ (արաբ. زباد zabad) - փրփուր, այստեղ հաւանաբար՝ փրփրոտ:

զուն (պրսկ. زون zūn) - մաս, կտոր, բաժին:

զունար (արաբ. زنار zunnār) - գօտի, այստեղ՝ քարի փայլող, գօտիաձեւ երակը:

ըռաղամ (արաբ. رغام raghām) - թիւ, հաշիւ:

ըռիխտայ (պրսկ. ريخته rekhta) - ցրուած, թափած, ձուլուած:

թաբ (պրսկ. تاب tāb) - շողացող, փայլ, փայլող, շերմութիւն, տաքութիւն, լուսատու, վառուող, լուսաւոր:

թախտայ - այստեղ՝ անյայտ, միգուցէ՝ ուղղանկիւն, մաս հնարատր է՝ մուղալեան շրջանում յայտնի ձուածեւ տաշուածք, ըստ որի կտրում էին աղամաններն ու այլ թանկարժէք քարերը:

թան - գործուածքների չափման միաւոր:

թասալէ/թասալի (այստեղ՝ ուրդու, تسلي tasallī) - ապահովագրութեամբ, ապահովութեամբ:

թասալէ/թասալի (արաբ. تسبيح tasbīh) - հաշուիչ:

թավրայ (ուրդու توره tora) - քիչ, մի քիչ:

թարթար (պրսկ. تارتار tār-tār) - մաս-մաս:

թելիայ - հաւանաբար՝ «կախարդական շուշան» կոչուած բոյս:

թիլայի/թալաի (պրսկ. طلائى tilā'ī) - ոսկեզօծ, ոսկով պատուած:

թուրմէլի (սինհալերէն) - տուրմալին:

թրաշ - տաշած, յղկուած, տաշուածք:

իմամ - այստեղ հաւանաբար՝ թզբեհի մէջտեղում գտնուող աւելի մեծ քարը:

լալ (պրսկ. لال la'l) - ռուբին:

լահաֆ (արաբ. لحاف lihāf) - ծածկոց, վերմակ, անկողնու ծածկոց:

լաշվարդ (պրսկ. لاجورد laj-ward) - լապիս լազուլի:

լաֆաֆ (արաբ. لفاف lifāfa-t) - խանձածուրի փաթաթելիք, ապրանքների փաթեթաւորման համար ծածկոց:

խաքայ (պրսկ. خاڪه khakeh) - որևէ փոքր կամ աննշան բան, khāka'ī firoza՝ կնիքով մատանուն յարմար թանկարժէք քար, այս դէպքում՝ փիրուզի, փոշի, khāki՝ հողային, երկրային: Օրինակ, փիրուզը լինում էր երկրային կամ լեռնային:

խոշ (պրսկ. خوش khwush, khwash) - լաւ, հիանալի, գեղեցիկ:

խոշակ - մէջը դատարկ, փուչ:

խոշբաբ (պրսկ. خوش آب khosh-āb) - լաւ փայլով, շողշողուն:

խոռ - ծակ, փոս:

խուշկ (պրսկ. خشك khushk) - չոր, անօգուտ, մաքուր, բնական:

խուրդ (պրսկ. خرده khurda) - փոքր, մանր, չնչին:

խտոր (Նոր Ջուղայի հայերէն բարբառ) - հետ, միասին:

խոշխաթ (պրսկ. خوش خط khoshkhat) - գեղեցիկ ձեռագիր:

խոշկ (պրսկ. خشك khushk) - չոր, իսկական, մաքուր:

կամբի (իտալ. cambio) - փոխանցամուրհակ:

կուշտ (պրսկ. کشت kusht) - կողք:

կրուզիտայ (իսպաներէն) - հաւանաբար՝ փոքրիկ խաչ:

հաբաբի ֆիրուզայ - պղպջակի տեսքով փիրուզ:

հաշթ (պրսկ. هشت hasht) - ութ:

հաշթի (պրսկ. هشتی hashtee) - ութ կողմ ունեցող:

հաշտանկ (պրսկ. هشتگان hashtagān) - հաւանաբար՝ ութ կողմանի, ութ-ութ:

հէքալ (արաբ. هيكال haikal) - կազմուածք, մարմին:

ղաբզ (արաբ. قبض qabz) - հարկ, պարտք, տուրք:

ղալանդարի/քալանդարի (պրսկ. قلندرا qal-andarā) - մետաքսէ գործուածք:

ղալթան (պրսկ.) غلطان ghaltān - բոլորակ, ցանկացած կլոր բան, մարգարիտ:

ղալթի (պրսկ. غلطي ghalatee) - այստեղ՝ հաւանաբար վնասուած կամ ցածրորակ:

Ղուդուր Ծահի - հաւանաբար՝ Քուրուր Ծահի դինաստիան Գոլկոնդայի սուլթանութիւնում:

ղութնի (արաբ. قطن ghotn) - բամբակ:

Ղուլուման - անյայտ, ըստ բնագրի՝ հաւանաբար տեղանուն Իրանում կամ Հնդկաստանում:

ղունադ - անյայտ, ըստ բնագրի՝ հաւանաբար գործուածքի տեսակ:

ճոթ - կտոր, մաս, պատառ:

մադան (արաբ. معدن ma'din, ma'dan) - հանք

մադրփաք - անյայտ, ըստ բնագրի՝ հաւանաբար գործուածքի տեսակ:

մաշնայ - անյայտ, ըստ բնագրի՝ հաւանաբար գործուածքի տեսակ:

մաջում (արաբ. معجم mo'jam) - ցցուած, կետաւոր:

մացայ (հինդի. ماشا māshā) - ոսկերչի կամ դարբնի կշռի չափ, որը հաւասար է ութ ռաթիի: Տե՛ս ռաթի:

մէրհաբ (արաբ. مرحب marhab) - մեծութիւն, ընդարձակ, լայն:

միան (պրսկ. میان mi-rān) - միջին, մէջտեղ:

միզար (արաբ. معذار mi'zār) - ծածկոց, քող:

միր/միրհ (պրսկ. مهر mihir) - կնիք, կնիքով մատանի:

Մլթան/Մուլթան - քաղաք Աերկայիս Պակիստանում, գտնոււմ էր Մուղալեան Հնդկաստանի իշխանութեան տակ:

մումջամայ (պրսկ. موم جامه mom-jāma) - մոմլաթ:

մուշկ (արաբ. مشك mushk, mishk) - բուրանեւ իղային միւթ, որը ստացոււմ է մշկայծեամի մշկագեղձերից: Օգտագործոււմ է բժշկութեան եւ օծանելիքի արտադրութեան մէջ:

մուշկ-նաֆա (պրսկ. مشكنافه mushk-nāfa) - մշկագեղձ, ընտիր մուշկ:

մուսալաս (արաբ. مئلس muṣallaṣ) - եռանկիւն:

մուրասաֆ (արաբ. مرصع murassā'ī) - ոսկեզօծ, զարդերով պատուած:

մսխալ (արաբ. مئقال misqāl) - ծանրութեան չափ, որը հաւասար է 4,6 գ, մէկ ու երեք եօթերորդ դրամ, ոսկէ դրամ:

յետկոս - հետը մնացած, մնացածը:

յուզուր (արաբ. حضور huzūr) - Աերկայի մէջ, Աերկայութիւն, մէկի Աերկայութեամբ:

նարմ (պրսկ. نرمه narma) - փափուկ:

նափաքի (պրսկ. ناپاکی nāpākī) - անմաքրութիւն, պղծութիւն, կեղծ:

նաֆայ (պրսկ. نافه nāfa) - մուշկի միզապարկ կամ պարկ, որը գտնոււմ է մշկայծեամի մարմնում:

նաֆարիդար - հաւանաբար՝ նաֆայ ունեցող: Տե՛ս նաֆայ:

նգիմի (արաբ. نجوم nujūm) - երևացող:

նիլգանդի (սանսկրիտ निलाकन्दि nilakandi) - երկնագոյն, խամրած կապոյտ:

նիլգն (պրսկ. نیلگون nīl-gūn) - կապոյտ, լրթագոյն:

նիլում (պրսկ. نیلم nīlam) - շափիղայ:

նիլուֆարի (պրսկ. نیلوفرى nīlūfarī) - լրթագոյն, երկնագոյն:

նիւ (պրսկ. نيم neem) - կէս:

նիմթրաշ - հաւանաբար՝ կիսով չափ տաշած: Տե՛ս նիւ:

նիմու (պրսկ. نیمرو nīm-rū) - մէկ կողմը՝ կլոր, միւրը՝ տափակ (թանկարժէք քարի, մարգարտի եւ այլ քարերի մասին):

Նրխ (պրսկ. نرخ nirkh, narkh) - գին, գնացուցակ, սակագին, հարկ, մաքսատուրք:
Նոխուտ/նոխուդ (պրսկ. نخود nokhod) - սիսեռ, կշոի միատր, որը հաւասար էր 24 մսխալի: **Տե՛ս մսխալ**: Սիսեռի գոյն՝ կարճնագոյն:
Նոխտ/նոխտի - տե՛ս **նոխուտ**:
Չահին (պրսկ. اورنگ شاهی aurang-shāhī) - մետաքսի տեսակ:
Չարբաֆի/զարբաֆի (պրսկ. زربافی zarbāfi) - ոսկեթել, ասեղնագործ մետաքս, դիպակ:
Չարարի (պրսկ. այստեղ՝ rangi shakarī) - ոսկեգոյն:
Շբաբաբ (պրսկ. شهر بابک Shahr-babak) - քաղաք Քերման նահանգում: Յայտնի էր փիրուզով:
Չէզ (պրսկ. شاذ shāzz) - միւսներից անջատ, հազուագիւտ, անսովոր:
Չիլայ (հնդկ. शिला shela) - գործուածքի տեսակ:
Չիրին (պրսկ. شیرین shīrīn) - քաղցր, հաճելի, նուրբ, գթասիրտ, բարի:
Չումշ (պրսկ. شمش shumsh) - ձուլածոդ:
Շանա (հնդկ. चाना chanā) - գրամ, սիսեռ:
Շանթի - բամբակեայ բարակ կտոր: Բնագրից հասկանալի է դառնում, որ տարածուած էր հիմնականում Հնդկաստանի Սրինջ տեղավայրում:
Շարխ (պրսկ. چرخ charkh) - անի, այստեղ հաւանաբար՝ կարողութիւն, կապիտալ:
Շիրքին/չարքին (պրսկ. چركين chirkīn) - կեղտոտ, զգուելի, տձեւ, բորբոսնած:
Շունի/չուն (պրսկ. چون chūn) - այստեղ հաւանաբար՝ որակ, որակով:
Շուր - մինչև որ:
Շրչավ/չարչավ (օսմ. چارشاف charshaf) - սաւան, ծածկոց:

Շորբաջի - (թրք. çorbacı) - ապուր պատրաստող, այստեղ՝ հավանաբար աղա, խոջա, հասարակության հարուստ անդամ
Պաշ (պրսկ. پاش pash) - ցիրուցան, ցրի:
Պատտիտ (իտալ. partit) - առաքում, ապրանքների մի մասը:
Չինս (արաբ. جنس jins) - տեսակ:
Չովաք (արաբ. جوق jawaq) - ծոռած, ձեւախախտ:
Չորոյ - Չորու:
Չուլաբաֆ - հաւանաբար՝ գործուածքի տեսակ:
Չվալ (պրսկ. جوال juwāl) - տոպրակ, պայուսակ:
Ռադ (արաբ. راد rad) - վանել, մերժել, այստեղ՝ հեռանալ:
Ռաթի (հինդի. रत्ती ratti) - մարգարիտ, նաեւ՝ այլ թանկարժէք եւ կիսաթանկարժէք քարեր կշռելու չափման միատր: Հաւասար էր 1/8 գրամի կամ 2,25 ցորենի:
Ռակդար/ըռակդար (պրսկ. رگدار rag-dār) - երակաւոր:
Ռանգին (պրսկ. رنگين rangīn) - գունաւոր, գունեղ, ներկուած:
Ռանկ/ըռանկ (պրսկ. رنگ rang) - գոյն, երանգ, ներկ:
Ռավաղ (արաբ. رواق rawāq) - մաքուր, զտուած, մաքրուած, մաղուած, քամած:
Ռեվանդ/ըրվազ (պրսկ. ريوند rīwand) - խոտաբոյս, խաւարծիլի արմատ:
Ռիզայ/ըռիզա (պրսկ. ريزه reza) - շատ մանր, փոքր մասերի կտորուած:
Ռուբ (արաբ. ربيع rab' rub) - քառորդ:
Ռումալ (պրսկ., հնդկ. رمال rumāl) - թաշկիմակ, սրբիչ, անձեռոցիկ, գործուածքի կտոր:
Սադայ (պրսկ. سادە sādā) - հարթ, մաքուր, առանց գրուածքի:
Սադաֆի - սադափից:

Սառաշտ (պրսկ. سرشته sirishta) - արձանագրութիւն, հաշի:
Սարթիզ (պրսկ. سرتيز sar-tez) - սուր ծայր ունեցող, ադամանդի տեսակ
Սաֆ (պրսկ. صاف sāf) - մաքուր, պարզ:
Սէլան (արաբ., պարս. سيلان Sailān) - ժարգոն, ցիրկոնի տեսակ, որը յատուկ էր Օրի Լանկային:
Սէր - քաշի միատր, 40 սէր= 1 դիտր:
Սիաքար - քաղաք Հնդկաստանում:
Սուզանի (պրսկ. سوزنی sozanī) - լցարկ, ասեղնագործի շրջանակի վրայ արուած աշխատանք, զարդանախշուած կարպետի տեսակ, ինչպէս նաեւ՝ ասեղնագործուած եւ դեկորատիւ հիւսուածք, որը պատրաստուում է Տաջիկստանում, Ուզբեկստանում, Ղազախստանում եւ կենտրոնասիական այլ երկրներում:
Սուլեյմանի/սլեյմանի (պրսկ. سليمانى so-leimanee) - եղեգնաքար, որից հիմնականում թգբեհ (համրիչ) էին պատրաստում:
Սուսի (պրսկ. سوسى sūsi) - մետաքսից եւ բամբակից կտոր:
Սուքանդի (հինդի. सुगंधि sugandhi) - հաւանաբար սուզանդի կոչուող բոյսի արմատ (hemidismus indicus):
Սվիզայ (պրսկ. ساويس sāwīs) - բարձր գին կամ արժէք ունեցող որեւէ բան:
Սրընկփար - Սառանգփուտ, գիղ Հնդկաստանի Գուջարաթի նահանգում:
Սրինջ - տեղավայր Հնդկաստանում:
Սրտանոց - պարանոցից կախելու փոքրիկ սրտաձեւ զարդ՝ պատրաստուած ոսկուց:
Սոլդի (իտալ. soldo) - իտալական արծաթէ դրամ, որը հաւասար էր 1/20 լիրայի:
Վազդայ (պրսկ. وازيدە wazīda) - մաս:
Վալաբի - հին քաղաք՝ տեղակայուած Գուջարաթի նահանգում:

Վարաղ (արաբ. ورق varagh) - թերթ, էջ, կիսաթերթ:
Վեչին (իտալ. zecchino) - վեճետիկեան դուկատ:
Վաթաք - ըստ բնագրի՝ ակուամարին կամ ծովակն:
Վաթկայ (հինդի. पटक patkā) - բրդեայ գործուածքի տեսակ:
Վաբզար (պրսկ. وازار pāzār) - փաթաթան, յատուկ շալ, որն օգտագործուում էր որպէս նորածնի բարուր, ոտքին փաթաթուող շորի կտոր:
Վանջ սէրի - հաւանաբար՝ հինգգլխանի:
Վասանդ (պրսկ. پاسند pasand, pisand) - հաւանութիւն, ընտրութիւն, գովաբանուած:
Վարգալայ (պրսկ. پارگاله pargāla) - կտակի կտոր, կտոր, քուրջ:
Վաք/վաքա (պրսկ. پاک pāk) - մաքուր, անարատ, անբիծ՝ «զուտ», «ամբողջովին» բառերից: Հանդիպում է ե՛ւ առանձին, ե՛ւ զանազան դրամների ու քաշերի բնոյթը ճշգրտելու իմաստով: Տե՛ս, օրինակ, փաքափելւէ:
Վիէսաբար - քաշի միատր: Ղուկաս Վանանդեցու տուեալներով՝ մեկ վիէսաբարը 4,5 մսխալ էր (Ղուկաս Վանանդեցի, Գանձ չափոյ, կշռոյ, թըրոց եւ դրամից բոլոր աշխարհի, Ամստերդամ, 1699, էջ 16):
Վուներ - հաւանաբար՝ ֆունտ:
Վուշտ (պրսկ. پشته pusht) - ետեւը, դուրսը:
Քամ-ռանգի (պրսկ. کام رنگی kam-rangī) - խամրած, գունատութիւն, գոյնի պակաս:
Քամար - (պրսկ. کام kamār) - որևէ բանի մէջտեղը, գօտի, սարի մէջտեղը, կամար:
Քամբաթ - քաղաք Գուջարաթի նահանգում (Cambay):
Քաշան - շրջան իրանում:
Քասայ (հինդի. कासा kāsā) - բրոնզ

- քափդար** (պրսկ. کفدار kafdar) - փրփրում, պղպջակով, փրփրոտ:
- քաֆ** (պրսկ. کاف kāf) - ճեղքուածք, ճեղքով մեծ աղամանդ:
- քեշ** - Արևմտեան Բենգալիայի Բիրբրում շրջանում պատրաստուող գործուածք:
- քեչրի/քեչրի** (թամիլ. कीचड़ kīchar) - պղտոր, սղմոտ:
- քիսայ** (պրսկ. کيسه kīsa) - պայուսակ, որի մէջ կա՛մ դրամ էիմ պահում, կա՛մ մամակներ. պարկ, տոպրակ:
- քնար** (պրսկ. کنار kanar; kenar) - կողք, կողքի վրայ, ծայրիմ:
- քշտայ** (պրսկ. کشت kusht) - կողք, ծայր:

- քուլուղ** (պրսկ. کلوخ kulūkh) - այստեղ հաւանաբար՝ բութ կամ աղոտ:
- քուռայ** (հնդկ. कोरा korā) - չօգտագործուած, չլուացուած:
- օլիվէթ** (պրսկ. اولويت owlaviyyat) - առաջնահերթութիմ, մախապատուութիմ, գերազանցութիմ:
- օրթայ** (թրք. اورتا orta) - մէջտեղ:
- ֆարդ** (արաբ. فرد fard) - թերթ (թղթի):
- ֆիրուզայ** (պրսկ. فروز پيروزا pīroza) - փիրուզ:
- ֆոանկփասան** - Եվրոպայում ընդունուած, երոպական ձեռով/ոճով Եւրոպայում գովաբանուած
- Ֆումիմ** – հաւանաբար՝ Ֆուման, քաղաք Իրանում:

**Կ.ՊՈԼՍԻ ՊԱՏՐԻԱՐԻՔՆԵՐ
ԹՈՎՄԱ ՎՐԴ. ԲԵՐԻԱՑԻ (1603-1658) ԵՒ
ԴԱԻԻԹ ԲԵՐԻԱՑԻ (°-1679)**

Սերուծան Կարապետեան

Ուսումնասիրողները վաղուց ի վեր արձանագրել են միջնադարեան Եւրոպայում տարբեր նպատակներով յայտնուած Հայ Հոգեւորականների առկայութիւնն ու գործունէութիւնը¹:

Ժէ.-ԺԸ. դարերի աղբիւրներում եւս ակնյայտօրէն նկատելի է զգալի թուով Հայ Հոգեւորականների գործունէ շարժունակութիւն Եւրոպական տարածաշրջանում²: Ինչպես նախնական անձնական դիտարկումները, այնպէս էլ առանձին անձանց վերաբերեալ եղած լուրջ գիտական մենագրութիւնները թոյլ են տալիս հետեւեալ կերպ խմբաւորել «Թափառող» Հայ Հոգեւորականներին.

- Նախիջևանի Հայ կաթողիկէ թեմի անդամներ (Հռոմում հաւատոյ դաւանութիւն տալու եւ ապա սեփական դաւանութեան պաշտօնէութեան անցնելու համար, միաժամանակ նաեւ դրամահաւաքութեան նպատակով շրջող Հոգեւորականներ, որոնց թւում նաեւ Ազարիա Յրիզան³, Օգոստինոս Բաջենց⁴, Անտոն Ապրակունցի, Յակոբ Յիսուսի⁵, Գրիգոր Ծործորեցի, Թոմաս Իսաւերդենց⁶, եւն)⁷:

1 Հարցի մասին ոչ լիակատար մատենագիտութիւնը տե՛ս L. B. Zekiyan, La colonie armene del Medio Evo in Italia e le relazioni culturali italo-armene (Materiale per la storia degli Armeni in Italia).- San Lazzaro-Venezia, 1978, pp. 803-946. Gérard Dédéyan, Les Arméniens en-Occident, fin du Xe siècle - début du XIe.- Occident et Orient au Xe siècle. Actes des congrès de la Société des historiens médiévistes de l'enseignement supérieur public 9e congrès, Dijon, 1978, pp. 123-139; «Roma-Armenia» (sous la direction de Claude Mutafian, Roma, 1999; Pierre Maraval, Armand Tchouhadjian, Maxime K. Yevadian, Pèlerins d'Arménie Saints d'Occident: Evêques et prédicateurs venus évangéliser l'Europe aux IIIe-Ve et Xe-XIe siècles, 2011; Georges K. Khayiguan & Maxime K. Yevadian, Saint Servatius d'Arménie, premier évêque de Maastricht, 2012.

2 Տե՛ս Հ. Գրիգորիս Վրդ. Գալէմբերեան, Կենսագրութիւններ երկու հայ պատրիարքներու եւ տասն եպիսկոպոսներու եւ ժամանակին հայ կաթողիկէայք (Կենսագրութիւններ. Այս 1554-1822), Վիեննա, 1915 (Ազգային մատենադարան, ՀԸ); Կարապետ Եպս. Ամատունի, ԺԷ. դարու երեւելի վարդապետներ, Վենետիկ-Ս. Ղազար, 1989:

3 Մահացաւ եւ թաղուեց Հռոմում (տապանագիրը տե՛ս Մերուծան Կարապետեան, Հոմի հայ գաղթօջախի պատմութիւնից,- «Պատմա-քանասիրական հանդէս», 1998, № 1-2, էջ 174-176:

4 Տե՛ս Ambrosius Eszer, Ógostinos Bajenc O. P. als Oberhirte von Naxijewan,- “Archivum fratrum praedicatorum”, vol. XLVII, Roma, 1977, SS. 183-246; Հ. Սահակ Ծեմճեմեան, Նախիջևանի հայոց վարժարանը եւ Հոմը, Վենետիկ-Ս. Ղազար, 2000, էջ 66-85; Մերուծան Կարապետեան, Նորայայտ փաստաթղթեր Նախիջևանի ԺԷ դարի առաջին կեսի պատմութեան վերաբերեալ. Օգոստինոս Բաջենց (1584-1653),- “Armenian History Materials in the Archives of Central Europe”, Yerevan, 2001, էջ 47-65: Նաեւ Guillaume Aral, Les arméniens catholiques. Étude historique, juridique et institutionnelle XVIIe-XIXe siècle, Les Éditions de Nicéphore, 2017.

5 Տե՛ս Longo Carlo, Fr. Giacomo di Gesù OP (1590ca-1969), provinciale d'Armenia,- “Archivum Fratrum Praedicatorum”, 1999, 69, pp. 225-245; Հ. Սահակ Ծեմճեմեան, Նախիջևանի հայոց վարժարանը եւ Հոմը, Վենետիկ-Ս. Ղազար, 2000, էջ 177-203:

6 Տե՛ս Longo Carlo, Isavertenc (Toumas),- Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastiques, t. XXVI, pp. 136-137.

7 Տե՛ս Հ. Սահակ Ծեմճեմեան, Նախիջևանի հայոց վարժարանը եւ Հոմը, Վենետիկ-Ս. Ղազար, 2000: